Gemeente Diemen

Kadernota 2024

Versie: Ter bespreking Auditcommissie en Informatieve Raad

Juli 2023

Inhoudsopgave

Leeswijzer ... 4
- Aanbiedingsbrief ... 5
- Waar staan we op financieel gebied? ... 7

Uitgangspunten Begroting 2024 -2027 ... 11
- Aantal woningen en inwoners 2024 - 2027 ... 13
- Personeelskosten ... 15
- Prijsindexering ... 16
- Indexering belastingen en tarieven ... 17
- Rente ... 19
- Algemene uitkering ... 20

Programma's ... 21
- Sociaal ... 23
- Veilig ... 29
- Inkomen en Armoede ... 31
- Vrije Tijd ... 34
- Onderwijs ... 37
- Gebiedsontwikkeling ... 39
- Leefomgeving en Klimaat ... 44
- Verkeer ... 49
- Samen besturen ... 50
- Financiën ... 55

Paragrafen ... 57
- Paragraaf Bedrijfsvoering ... 59
- Paragraaf Verbonden partijen ... 63

Bijlagen ... 65
- Totaaloverzicht gevolgen jaarrekening per programma ... 67
- Totaaloverzicht autonome ontwikkelingen per programma ... 68
- Totaaloverzicht nieuw beleid per programma ... 71

Afkortingenlijst ... 73

Raadsbesluit en Moties en amendementen ... 75
- Raadsbesluit ... 77

Leeswijzer

De Kadernota 2024 geeft voor zover mogelijk een inzicht in het meerjarenperspectief 2024-2027. De integrale afweging en de besluitvorming over de meerjarenbegroting vindt plaats bij de begrotingsbehandeling.

De kadernota legt de uitgangspunten vast voor het opstellen van de Begroting 2024-2027.

Alle bedragen in de financiële tabellen hebben we afgerond op hele getallen en zijn “x € 1.000”. Het beleid in deze kadernota heeft bijna overal een structureel financieel karakter. Waar het een incidenteel karakter heeft, staat het vermeld.

Per programma de nieuwe ontwikkelingen
De Kadernota 2024 is in de programmastructuur van de begroting opgezet. De doelenbomen zijn op sommige programma's geactualiseerd. Per programma worden de gevolgen van de jaarrekening 2022 en de nieuwe ontwikkelingen genoemd. We maken bij de daarbij onderscheid tussen autonome en nieuwe ontwikkelingen.

Sturen op prestatie-indicatoren
De auditcommissie heeft vorig jaar bij de vaststelling van de Programmabegroting 2023 geadviseerd of er(betere) sturing op basis van de prestatie-indicatoren mogelijk is. In september wordt hierover een aparte workshop met de raad belegd. Aan de hand van de uitkomsten van die workshop gaan we aan de slag. De aanpassing van de prestatie-indicatoren zal daardoor niet eerder dan in de Programmabegroting 2025 verwerkt worden.

Rechtmatigheid en Wet open overheid
Alleen de paragrafen waar wijzigingen optreden, zijn opgenomen. In deze kadernota zijn dat de paragraaf Bedrijfsvoering en de paragraaf Verbonden partijen.

Nieuw in de paragraaf Bedrijfsvoering zijn de onderwerpen 'rechtmatigheid' en 'Wet open overheid'. We vragen de raad voor de rechtmatigheid de rapportagegrenzen vast te stellen en we geven in het kader van de Wet open overheid aan hoe we die vorm gaan geven.

Jaarlijks vindt er een actualisatie plaats van de sturing op verbonden partijen. De resultaten vindt u in de paragraaf Verbonden partijen.

In de bijlagen kunt u per thema uit het coalitieakkoord terugvinden welke ontwikkelingen er zijn opgenomen in deze kadernota.

Aanbiedingsbrief

Voor u ligt de Kadernota 2024. Een richtinggevend document waarin u bepaalt en bijstuurt welke politieke doelen u komend jaar wil realiseren. Hierbij nemen wij ons coalitieakkoord "Diemen met elkaar en voor elkaar" als uitgangspunt. Daarnaast hebben we meegewogen welke nieuwe externe en interne ontwikkelingen van invloed zijn en houden we rekening met de autonome ontwikkelingen. Daarnaast geeft de kadernota uiteraard kaders voor het opstellen van de begroting en schetsen we de financiële gevolgen en risico's.

Financieel gezond blijven is een belangrijke randvoorwaarde. We hebben onze financiële huishouding goed op orde en een gezond financieel weerstandsvermogen en dat willen we graag zo houden. Bij het opstellen van de Kadernota hebben we daarom terughoudendheid betracht. Dit heeft te maken met de veranderde financiële positie van alle gemeenten, dus ook van de gemeente Diemen. U leest daar mee over in de volgende paragraaf.

Rekeninghoudend met de financiële tegenwind en de interne en externe (autonome) ontwikkelingen, hebben wij de volgende thema's richtinggevend laten zijn bij onze afweging van nieuwe voorstellen in deze kadernota.

- *Diemen met elkaar en voor elkaar*

We hebben begin 2022 in het ambitiedocument 'Voor en met Diemen' hoge ambities uitgesproken op het gebied van participatie, communicatie en dienstverlening. Daarna hebben we deze ambities overgenomen in het coalitieakkoord. Via de programmatische aanpak 'Voor en met Diemen' zijn we volop in beweging om deze ambities waar te maken.

- *Kansengelijkheid en bestaanszekerheid*

We blijven invulling geven aan de steunimpuls zoals besloten. Ook aanpak van energiearmoede krijgt prioriteit met inzet van twee specifieke doeluitkeringen (valt onder programma duurzaamheid).

- *Ontheemden, asielzoekers en statushouders*

We borgen de werkzaamheden rond opvang en zorg voor ontheemden, asielzoekers en statushouders structureel binnen de gemeentelijke organisatie en zorgen ervoor dat we gereed zijn om een eventuele taakstelling (al dan niet regionaal) op te vangen.

- *Duurzaamheid en klimaat*

Dankzij budget vanuit de Regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) kunnen we meer doen voor uitvoering van het duurzaamheidsprogramma.

- *Wonen, ruimte en voorzieningen*

We moeten rekening houden met de financiële effecten van de vertraging wat betreft de woningbouw. We willen afspraken met corporaties en ontwikkelende partijen maken om vertragingen te beperken. Tegelijkertijd zetten wij, met extra capaciteit, in op het uitvoeren en borgen van beleid zodat de woningen die beschikbaar komen daadwerkelijk geschikt zijn voor de beoogde doelgroep en daar ook terecht komen.

- *Veiligheid en ondermijning*

De afgelopen jaren heeft de gemeente veel werk gemaakt van veiligheid en de strijd tegen ondermijning. De cijfers bewegen grotendeels de goede kant op, maar juist omdat veiligheid voor veel inwoners een zwaarwegend onderwerp is, is blijvende aandacht nodig.

- *Jeugd en jongeren*

De hervormingsagenda van de jeugdzorg is al jarenlang een ontwikkeling die veel verandering met zich meebrengt en voorlopig nog niet is afgerond. We blijven de specialistische zorg bieden die nodig is. We sluiten daarnaast aan bij de leefwereld en problematiek van onze jongeren door te investeren in jongerenwerk en een brede aanpak schuldenproblematiek voor jongeren.

- *Bedrijfsvoering op orde*

Voor goede advisering en dienstverlening moet de bedrijfsvoering op orde zijn. Voor Diemen betekent dit dat we investeren in Duo+. We willen meegaan met nieuwe ontwikkelingen zoals datagericht sturen maar ook dat Duo+ de dienstverlening op peil kan houden voor de groeiende DUO-organisaties.

Tot slot

Door het krimpende financiële kader moeten we met elkaar de komende tijd nadrukkelijker sturen op het maken van beleidskeuzes in bestaand beleid en bij nieuwe ontwikkelingen en voorzieningen. Uw besluit op de kadernota helpt daarbij.

Namens het college,

J.D.W. Klaasse,

Wethouder Financiën

Waar staan we op financieel gebied?

Met de kadernota geeft het college inzicht in de verdere realisatie van het coalitieakkoord 2022-2026 'Diemen met elkaar en voor elkaar'. Naast de ambities uit het coalitieakkoord komen er ontwikkelingen vanuit het Rijk en de samenleving op ons af waar wij als lokale overheid een grote rol in hebben. Alle voorgenomen ontwikkelingen leiden uiteindelijk tot een geactualiseerd meerjarenperspectief.
Per programma geven we op hoofdlijnen inzicht in de ambities en ontwikkelingen. We maken bij de ontwikkelingen onderscheid tussen autonome en nieuwe ontwikkelingen. Autonome ontwikkelingen zijn onontkoombaar, te denken valt dan aan ontwikkelingen als gevolg van de groei van Diemen, gewijzigde wetgeving of de gevolgen van de inflatie (loon- en prijsindexering, energiekosten).

Daarnaast moeten we omgaan met een veranderende financiële positie. Het is voor de langere termijn onzeker welke financiële middelen we hebben om aan alle ambities en ontwikkelingen invulling te geven.

Veranderende financiële positie
De financiële huishouding van de gemeente Diemen is goed op orde. De jaarrekening 2022 liet een overschot van € 8 miljoen zien. Een groot deel hiervan betreft werkzaamheden die we in 2023 nog gaan oppakken en het restant is in de Algemene Reserve gestort. Onze reservepositie is daardoor solide en geeft ons enig comfort voor mindere tijden.

In de Programmabegroting 2023 is terug te lezen dat we voor de jaren 2024 en 2025 nog financiële overschotten verwachten. Vanaf 2026 wijzigt het perspectief drastisch. Het is voor het Rijk lastig structurele zekerheid te geven. Tot op heden moeten we het met korttijdelijke toezeggingen doen. We ontvangen steeds vaker specifieke uitkeringen (SPUK). Hoewel het bij deze uitkeringen om veel geld gaat heeft het Rijk er ook een (specifiek) doel aan gekoppeld. Dergelijke gelden zijn dus voor de gemeenten niet vrij inzetbaar.

De economie staat onder druk, de inflatie is hoog en de rente stijgt. Ook de woningbouwmarkt is behoorlijk stil gevallen. Dit heeft een nadelig effect op de financiële huishouding van Diemen. Het aantrekken of herfinancieren van leningen is door de hogere rente een stuk duurder geworden.
Het tempo waarin nieuwe woningbouwlocaties opgeleverd worden, is gestagneerd. Het totaal aantal woningen dat we gaan bouwen is gelijk gebleven maar het zal langer duren voordat alle woningen gerealiseerd zijn. Dit leidt ertoe dat we gemiddeld per jaar minder woningen bouwen dan dat we voorheen verwachtten. Op de korte termijn resulteert dat in een negatief effect op de uitkering die we van het Rijk ontvangen (minder woningen, minder inwoners).

Conclusie is dat de financiële omstandigheden ingrijpend zijn veranderd. We moeten rekening houden met een structureel lagere Rijksvergoeding. Dat heeft vooral invloed op onze toekomstige ambities.
In eerste instantie doen we een poging om realistischer te begroten. Ambities moeten niet alleen financieel haalbaar zijn maar ook uitvoerbaar. Dat is gezien de huidige druk op de ambtelijke capaciteit (arbeidsmarkt) een flinke uitdaging.
Daarnaast onderzoeken we welke maatregelen mogelijk zijn om te komen tot een structureel sluitend meerjarenperspectief.

Vaststellen uitgangspunten Begroting 2024
Het belangrijkste onderdeel van de kadernota is het vaststellen van de uitgangspunten voor het opstellen van de Begroting 2024. In deze kadernota vragen wij u de volgende uitgangspunten vast te stellen:

- Aantallen woningen en inwoners 2024-2027;
- Loonindexering personeelskosten 2024;
- Prijsindexering voor uitgaven en inkomsten 2024;
- Prijsindexering belastingen 2024;
- Algemene uitkering op basis van Meicirculaire 2023;
- De rapportagegrenzen voor de rechtmatigheidsverantwoording 2023 en 2024;
- De mate van sturing op de verbonden partijen 2024.

De belangrijkste nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen in het meerjareninvesteringsplan staan ook opgenomen in deze kadernota.

Vertrekpunt
Financieel vertrekpunt voor deze kadernota is het meerjarenperspectief zoals gepresenteerd in de Programmabegroting 2023.
Bij het opstellen van de begroting gebruiken we het provinciaal toezichtskader als leidraad.

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Saldo structureel	1.915	3.780	-210	-760
Saldo incidenteel	-170	-60	-	-
Meerjarenperspectief Programmabegroting 2023	**1.745**	**3.720**	**-210**	**-760**

Uitgangspunt is dat het college een sluitend structureel meerjarenperspectief presenteert bij aanbieding van de Programmabegroting 2024. Het saldo van de kadernota is uitgesplitst in een structureel en incidenteel saldo. De provincie ziet toe op een positief structureel meerjarensaldo.

Financiële ontwikkelingen op een rij
In onderstaand overzicht zijn alle financiële effecten gecategoriseerd en op een rij gezet. De onderbouwing van de uitgangspunten en de toelichting op de ontwikkelingen worden verderop in deze kadernota toegelicht.

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Meerjarenperspectief Programmabegroting 2023				
- structureel	1.915	3.780	-210	-760
- incidenteel	-170	-60	-	-
Totaal saldo meerjarenperspectief Programmabegroting 2023	**1.745**	**3.720**	**-210**	**-760**
Gevolgen loon- en prijsindexering				
Loonindexering personeelskosten (4,7%)	-995	-995	-995	-995
Prijsindexering				
- uitgaven (3,9%)	-535	-535	-535	-535
- inkomsten (3,9%)	80	80	80	80
- subsidies (4,3%)	-235	-235	-235	-235
- gemeenschappelijke regelingen (4,3%)	-180	-180	-180	-180
- bijdrage Duo+ (4,7%)	-350	-350	-350	-350
- belastingen (3,9%)	400	400	400	400
Algemene uitkering (gebaseerd op Meicirculaire 2023)	1.285	-215	-125	-505
Ontwikkelingen				
Gevolgen Jaarrekening 2022	350	350	350	350
Autonome ontwikkelingen				
- structureel	-2.395	-2.625	-2.825	-3.025
- incidenteel	-220	-	-	-
Nieuwe ontwikkelingen				
- structureel	-660	-660	-660	-1.050
- incidenteel	-555	-265	-	-
Bijgesteld meerjarenperspectief Kadernota 2023	**-2.265**	**-1.510**	**-5.285**	**-6.805**

Wanneer bovenstaande effecten worden gesplitst in structurele en incidentele effecten leidt dat tot onderstaand meerjarenperspectief.

Saldo meerjarenperspectief Kadernota 2024	2024	2025	2026	2027
Structureel	-1.320	-1.185	-5.285	-6.805
Incidenteel	-945	-325	-	-
Bijgesteld meerjarenperspectief Kadernota 2024	**-2.265**	**-1.510**	**-5.285**	**-6.805**

Het structurele tekort in 2024 en 2025 is behoorlijk negatief en vanaf 2026 loopt het tekort fors op. Er zijn dekkingsmaatregelen nodig om tot een sluitend financieel meerjarenperspectief te komen.

Dekkingsmaatregelen voor een verbeterd perspectief
In de kadernota hoeft het structurele meerjarenperspectief nog niet vanaf 2024 sluitend te zijn. Bij de aanbieding van de Programmabegroting 2024 wel. Dat is een behoorlijke opgave maar we hebben er vertrouwen in dat we in ieder geval voor de jaren 2024 en 2025 tot een sluitend financieel kader zullen komen. Dit vertrouwen is er omdat in bovenstaand overzicht nog niet de stelposten voor de groei van Diemen zijn ingezet. Jaarlijks reserveren wij budget om (een deel van) de kosten van de groei van Diemen op te vangen. Onderstaand een overzicht van de stelposten voor de groei.

Stelposten Groei van Diemen	2024	2025	2026	2027
Uitbreiding formatie	150	300	450	600
Bedrijfsvoering	50	75	100	125
Bijdrage Duo+	100	200	300	400
Bijdrage gemeenschappelijke regelingen	100	200	300	400
Subsidies instellingen	50	75	100	125
Totaal Stelposten groei van Diemen	**450**	**850**	**1.250**	**1.650**

Voor 2024 kunnen we de stelpost van € 450.000 nog inzetten.

De komende jaren ontvangen we van het Rijk steeds meer specifieke uitkeringen. Deze uitkeringen ontvangen we voor een specifiek doel. Veelal waren we al gestart met de realisatie van die doelstellingen. Dat houdt in dat de specifieke uitkering deels ingezet kan worden ter dekking van reeds bestaande kosten. We ontvangen jaarlijks ongeveer € 1 miljoen aan specifieke uitkeringen. Verwachting is dat de helft toegerekend kan worden aan bestaande kosten.

De twee bovenstaande maatregelen leiden tot een zo goed als sluitend structureel saldo voor 2024 en 2025. Daarbij rekening houdende dat we het incidentele saldo verrekenen met de algemene middelen (reserve).

Financiële onzekerheid vanaf 2026
Er is veel disussie gaande tussen het Rijk en de gemeenten over de middelen die het Rijk beschikbaar stelt vanaf 2026. Gevolg hiervan is dat er een grote financiële onzekerheid is over het meerjarenperpectief vanaf 2026. De maatregelen die genomen moeten worden om tot een sluitend meerjarenpespectief te komen zijn ingrijpend. Wij achten het onverantwoord en onrealistisch om dergelijke ingrijpende maatregelen nu al te nemen bij de vaststelling van de Programmabegroting 2024. Onze strategie is de jaren 2024 en 2025 een sluitende structurele begroting aan te bieden en ons voor te bereiden op mogelijke dekkingsmaatregelen. Eerste stap hierin is dat we de komende jaren terughoudend zijn met nieuwe beleidsontwikkelingen en proberen de nieuwe ontwikkelingen eerst op te vangen uit de middelen voor bestaand beleid.
Bij de ambitie voor nieuwe of vervangende voorzieneningen speelt de financiële haalbaarheid een steeds grotere factor. Natuurlijk onderzoeken we hoe we daar slim en creatief mee om kunnen gaan door alternatieve dekkingsbronnen te onderzoeken.

Al vaker is aangegeven dat de reservepositie van de gemeente goed is. We gaan met de toezichthouder, de Provincie Noord Holland, in gesprek om te onderzoeken in hoeverre we de reservepositie in kunnen zetten om uiteindelijk tot een structureel sluitende begroting te komen.

De resultaten van onze bevindingen leggen we voor in de Programmabegroting 2024.

Gemeente Diemen

Uitgangspunten Begroting 2024 -2027

Aantal woningen en inwoners 2024 - 2027 13
Personeelskosten 15
Prijsindexering 16
Indexering belastingen en tarieven 17
Rente 19
Algemene uitkering 20

Aantal woningen en inwoners 2024 - 2027

De prognose voor het aantal woningen en inwoners hebben we geactualiseerd, zie onderstaande tabellen.

Woningaantallen	2024	2025	2026	2027
Stand 1 januari	**16.630**	**16.884**	**17.155**	**17.492**
Plantage de Sniep	-	40	-	-
Holland Park - West	-	-	299	-
Holland Park - Oost	200	96	-	-
Holland Park - Zuid	-	-	-	375
Bergwijkdreef (containerwoningen De Key)	-	-	-	-
Campus Diemen-Zuid	-	-	-	300
Ouddiemerlaan	3	-	-	-
Arent Krijtsstraat	51	-	-	-
Hof van Saan	-	135	-	-
Buitenlust	-	-	38	-
Harmonielaan	-	-	-	100
De Griend	-	-	-	-
Areaalontwikkeling	254	271	337	775
Stand 31 december	**16.884**	**17.155**	**17.492**	**18.267**
Toename in % t.o.v. voorgaand jaar	*1,5%*	*1,6%*	*2,0%*	*4,4%*

Bovenstaande tabel geeft inzicht in de woningbouw tot en met 2027. De oplevering van het aantal woningen fluctueert behoorlijk. Aangezien we de woning- en inwonersaantallen ook gebruiken voor de berekening van onze inkomsten van het Rijk (de algemene uitkering) gaat het saldo in het meerjarenperspectief ook fluctueren. Dit maakt het lastig te sturen op een structureel sluitende begroting. Daarom is besloten de woningen en inwoners te prognosticeren op basis van de gemiddelde groei. Bovenstaande woningbouwambities leiden tot een gemiddelde woningbouw van 400 woningen voor de komende acht jaar. Vorig jaar gingen we uit van 530 woningen in een periode van zes jaar.

Op basis van het uitgangspunt van de gemiddelde groei ziet de woninggroei er als volgt uit:

Woningaantallen	2024	2025	2026	2027
Stand 1 januari	**16.630**	**17.030**	**17.430**	**17.830**
Gemiddelde woninggroei per jaar	400	400	400	400
Stand 31 december	**17.030**	**17.430**	**17.830**	**18.230**
Toename in % t.o.v. voorgaand jaar	*2,4%*	*2,3%*	*2,3%*	*2,2%*

Op basis van de huidige woning- en inwonersaantallen gaan we uit van 2 inwoners per woning. Dat leidt tot de onderstaande toename van het aantal inwoners.

	2024	2025	2026	2027
Stand per 1 januari	**32.940**	**33.740**	**34.540**	**35.340**
Toename aantal inwoners	800	800	800	800
Prognose Kadernota 2022	**33.740**	**34.540**	**35.340**	**36.140**
Toename in % t.o.v. voorgaand jaar	*2,4%*	*2,4%*	*2,3%*	*2,3%*

Personeelskosten

Onderstaand een overzicht van de verwachte aanpassingen van de personeelskosten in 2024.

Personeelskosten	2024	2025	2026	2027
Stelpost loonindexering ambtenaren (4,70%)	-995	-995	-995	-995
Totaal personeelskosten	**-995**	**-995**	**-995**	**-995**

Loonindexering personeelskosten
De op 6 april 2023 bekrachtigde CAO voor gemeenteambtenaren loopt tot en met 1 januari 2024. Voor 2024 zijn er nog geen loonafspraken gemaakt. Voorstel is de personele budgetten te indexeren met 4,7%.
De indexering is gebaseerd op de verwachtingen van het Centraal Economisch Planbureau (CEP) van maart 2023. De indexering baseren we op het kengetal ‘Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers’. Dit is de gemiddelde stijging van de lonen en salarissen van de collectieve sector die verwacht wordt voor 2024. Deze indexering is toegepast op de huidige salarisbegroting van Diemen en leidt tot een structurele kostenstijging van € 995.000.

Prijsindexering

De programmabegroting van Diemen stellen we voor het meerjarenperspectief op met constante prijzen. Dat betekent dat het prijspeil van het begrotingsjaar wordt doorgetrokken naar de volgende jaren; er vindt geen meerjarige inflatiecorrectie plaats. De huidige economische situatie is onstabiel en maakt een betrouwbare inschatting lastig.

We stellen voor de jaarlijks exploitatiebudgetten voor uitgaven en inkomsten voor het begrotingsjaar te indexeren met 3,9%. Bij de uitgaven betreft het de budgetten voor diensten en leveringen.
Bij de inkomsten betreft het voornamelijk de indexering van huur- en pachtopbrengsten.

De index voor de exploitatiebudgetten bedraagt 3,9%. De indexering is gebaseerd op de verwachtingen van het Centraal Economisch Planbureau (CEP) per maart 2023 voor het jaar 2024 en betreft het kengetal ‘Prijs materiële overheidsconsumptie (imoc)’. Dit is de gemiddelde stijging van de prijzen van de netto materiële consumptie van de collectieve sector.

Voor de indexering van subsidies en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen wordt ook een percentage van 4,3% aangehouden. Dit is het gemiddelde van de loon- en prijsindexering.

De kosten van Duo+ bestaan voornamelijk uit personeelskosten. Daarom schakelen we de indexering van de bijdrage aan Duo+ gelijk aan onze eigen personeelskosten, 4,7%.

Prijsindexering	2024	2025	2026	2027
Lasten				
Overige goederen en diensten (3,90%)	-535	-535	-535	-535
Subsidies (4,3%)	-235	-235	-235	-235
Bijdrage aan verbonden partijen (4,3%)	-180	-180	-180	-180
Bijdrage aan Duo+ (4,7%)	-350	-350	-350	-350
Totaal lasten	-1.300	-1.300	-1.300	-1.300
Baten				
Huur- en pachtopbrengsten (3,9%)	80	80	80	80
Totaal baten	80	80	80	80
Totaal prijsindexering	**-1.220**	**-1.220**	**-1.220**	**-1.220**

Indexering belastingen en tarieven

Voorstel is de belastingontvangsten conform de prijzen te indexeren met 3,9%.

Indexering belastingen (3,9%)	2024	2025	2026	2027
OZB woningen eigenaren	210	210	210	210
OZB niet-woningen eigenaren	90	90	90	90
OZB niet-woningen gebruikers	75	75	75	75
Toeristenbelasting	25	25	25	25
Totaal Indexering belastingen	**400**	**400**	**400**	**400**

Ontwikkeling lokale lastendruk
Meer dan andere jaren zal onderzocht worden in hoeverre de verhoging van de lokale belastingen kan bijdragen aan de structureel sluitend meerjarenperspectief. In eerste instantie gaan we uit van een indexering van 3,9%. Deze is gelijk aan de indexering die we voor de overige inkomsten en uitgaven aanhouden.

Kostendekkende tarieven
In de nota 'Lokale heffingen 2016 gemeente Diemen' zijn de uitgangspunten voor de tariefstelling van de kostendekkende tarieven/belastingen vastgelegd. Planning is deze nota in 2024 te actualiseren.

- Afvalstoffenheffing

Afvalinzameling en -verwerking wordt steeds duurder. Zo leverde het thuiswerken in coronatijd veel extra afval op met alle extra kosten van dien. Meer recent hebben we te maken met inflatie en fluctuerende grondstofprijzen. Ter uitvoering van het Afvalplan 2020 hebben we geïnvesteerd in uitbreiding van voorzieningen voor inwoners om het afval beter te kunnen scheiden. De afgelopen jaren is het tarief van de afvalstoffenheffing beperkt gestegen. De tekorten vingen we op uit het egalisatiefonds en de algemene reserve. Dit is een ongewenste situatie. Ook voor 2024 zal het huidige tarief voor de afvalstoffenheffing niet kostendekkend zijn. De kosten van Meerlanden zullen als gevolg van de inflatie stijgen. Opgeteld met de tekorten die we jaarlijks al hadden, ontkomen we er niet aan om de afvalstoffenheffing dit jaar te verhogen. We komen daarop terug bij de begroting 2024.

- Rioolbelasting

In 2023 is gestart met de actualisatie van het gemeentelijk rioleringsplan, straks Gemeentelijk Waterplan genoemd. Uit de eerste doorberekeningen lijken hier voor de korte termijn geen grote tariefsontwikkelingen te ontstaan. Dit mede omdat de stand van de egalisatievoorziening nog toereikend is. Vooralsnog stellen we voor de tarieven 2024 met de jaarlijkse prijsindexering van 3,9% te verhogen.

- Leges omgevingsvergunningen

Door de inwerktreding van de Omgevingswet wijzigt de legesverordening. Het is nog onduidelijk welke effecten dat heeft op de kostendekkendheid van de tarieven voor bouwleges. Naast de wijziging van de te ontvangen leges op basis van de Omgevingswet is vooral de uitgavenkant onzeker. Het Rijk heeft middelen bechikbaar gesteld voor de implementatie maar de effecten voor de langere termijn zijn nog onduidelijk. In eerste instantie houden we voor 2024 de jaarlijkse indexering van 3,9% aan. In 2024 doen we een uitgebreid onderzoek naar de tariefstelling voor de langere termijn.

- Parkeertarieven

Het betaald parkeergebied in Diemen breidt steeds verder uit. Dit heeft grote impact op zowel de uitgaven als de inkomsten voor het betaald parkeren. Uitgangspunt is dat het betaald parkeren een 100% kostendekkende exploitatie heeft. Bij de vaststelling van de nieuwe parkeerverordening 2024 doen we voorstellen voor de tarieven 2024.

- Toeristenbelasting

De laatste jaren is de toeristenbelasting trendmatig verhoogd met het jaarlijkse indexcijfer. Het huidige tarief bedraagt € 2,17 per persoon per nacht. We gaan onderzoeken hoe ons tarief toeristenbelasting zich verhoudt met de omliggende Amstelland-gemeenten en komen met een voorstel terug bij de begroting 2024.

Rente

Voor het te hanteren interne rentepercentage sluiten we aan bij de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het BBV gaat uit van de gemiddelde rente van de uitstaande geldleningen. In onderstaande tabel de wijze van berekening.

Lening afgesloten bij:	Soort lening	Hoofdsom (in €'s)	Jaar aflossing	Rente%
BNG	Fixe	6.000.000	2024	1,949%
Provincie Groningen	Fixe	5.000.000	2025	1,300%
BNG	Fixe	5.000.000	2025	1,958%
BNG	Fixe	7.500.000	2031	0,900%
Aegon Levensverzekering	Fixe	7.500.000	2035	1,030%
BNG	Fixe	6.000.000	2036	1,550%
BNG	Fixe	7.500.000	2042	2,080%
Totaal	**-**	**49.500.000**	**16.261**	
Gemiddeld rentepercentage				**1,73%**

Het BBV maakt onderscheid voor de te berekenen rente bij grondexploitaties. Bij grondexploitaties moet de rente gecorrigeerd worden met de verhouding tussen het totale vermogen en het vreemd vermogen.
Er mag met maximaal 0,5% verschil afgerond worden. Voor zowel de resultaten van de grondexploitaties als de toerekening van rente naar de exploitatie is het van belang niet te veel renteschommelingen te hebben. Voorstel is het rentepercentage voor grondexploitaties in 2024 te handhaven op 1,5%.

Gewogen gemiddelde rentepercentage voor grondexploitaties	
Vreemd vermogen / Totaal vermogen x gemiddeld rentepercentage	
€ 102 miljoen / € 135 miljoen x 1,73 % =[1]	1,31%
Afgerond gewogen gemiddeld rentepercentage voor grondexploitaties	**1,50%**

Rentepercentages begroting 2024:
1. Rente grondexploitatie 2,0%;
2. Rente investeringen 3,5%;
3. Rente investeringen GRP wordt 3,0% conform laatst vastgestelde GRP (waaronder ook de investeringen in het te actualiseren Gemeentelijke Rioleringsplan);
4. Rente langlopende leningen.

Jaar	Rentepercentage
2024	3,50 %
2025	4,00 %
2026	4,50 %
2027	4,50 %

[1] Bron: Balans in Begroting 2023

Algemene uitkering

Als uitgangspunt voor de Kadernota 2024 is de Meicirculaire 2023 gebruikt en de woningen en inwoners zoals benoemd in de uitgangspunten van deze kadernota. Tevens is het jaar 2024 niet langer op constante prijzen berekend maar op basis van de indexering die het Rijk heeft gebruikt. De jaren 2025 tot en met 2027, zijn net zoals de uitgaven in de begroting wel weer op basis van constante prijzen berekend.
In onderstaande berekening is nog geen rekening gehouden met de effecten van de herverdeling van het Gemeentefonds. Het nu meegenomen effect is gebaseerd op de stand van zaken zoals nu bekend. Dit houdt in dat we voor een groot deel van het negatieve effect nog gecompenseerd worden (€ 2,9 miljoen). Er wordt nog onderzocht en gediscussieerd tussen het Rijk en de VNG hoe de herverdeling in te passen. De resultaten van dit onderzoek worden in de loop van 2024 verwacht.
Over de wijzigingen als gevolg van de Septemberciculaire 2022 en de Decembercirculaire 2022 bent u middels aparte informatieve memo's geïnformeerd.
Tegelijkertijd met de Kadernota ontvang u de memo over de Meicriculaire 2023. De effecten van de Meicirculaire zijn in de cijfers van de kadernota verwerkt.
Wat opvalt is dat door de stagnatie van de woningbouw de algemene uitkering dermate lager is dat de indexering als gevolg van loon- en prijsstijging zo goed als teniet wordt gedaan. Dit komt deels door het lagere aantal woningen en inwoners zoals eerder geprognosticeerd in de Programmabegroting 2023. Het negatieve effect dat zich voordoet in 2024 loopt steeds verder op richting 2027.
Een ander groot nadelig effect is de correctie als gevolg van de WOZ-waarden. In Diemen (en omgeving) zijn vorig jaar in verhouding met de andere gemeenten de WOZ-waarden harder gestegen. Dit heeft een negatief effect bij de verrekening in de algemene uitkering.

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Effecten Septembercirculaire 2022				
Accresontwikkeling	840	265	1.470	-715
Afrondingsverschillen	5	-	65	60
Totaal effect Septembercirculaire 2022	845	265	1.535	-655
Effecten Decembercirculaire 2022				
Accresontwikkeling	-335	-340	-345	-350
Totaal effect Decembercirculaire 2022	-335	-340	-345	-350
Effecten Meicirculaire 2023				
Accresontwikkeling	2.930	2.975	2.640	4.120
Doorberekening aanpassing maatstaven woningen en inwoners	-1.665	-2.265	-2.675	-2.010
Taakmutaties	1.535	1.085	5	5
Incidentele, decentralisatie- en specifieke uitkeringen	-130	-130	-130	-130
WOZ (waardemutatie en aanpassing rekentarief)	-1.020	-1.005	-995	-1.105
Participatie	170	165	155	145
Mutaties stelposten	-1.045	-965	-315	-525
Totaal nieuwe uitgangspunten Kadernota 2024	775	-140	-1.315	500
-	**1.285**	**-215**	**-125**	**-505**

Programma's

Sociaal	23
Veilig	29
Inkomen en Armoede	31
Vrije Tijd	34
Onderwijs	37
Gebiedsontwikkeling	39
Leefomgeving en Klimaat	44
Verkeer	49
Samen besturen	50
Financiën	55

Sociaal

Doelstellingen in één oogopslag

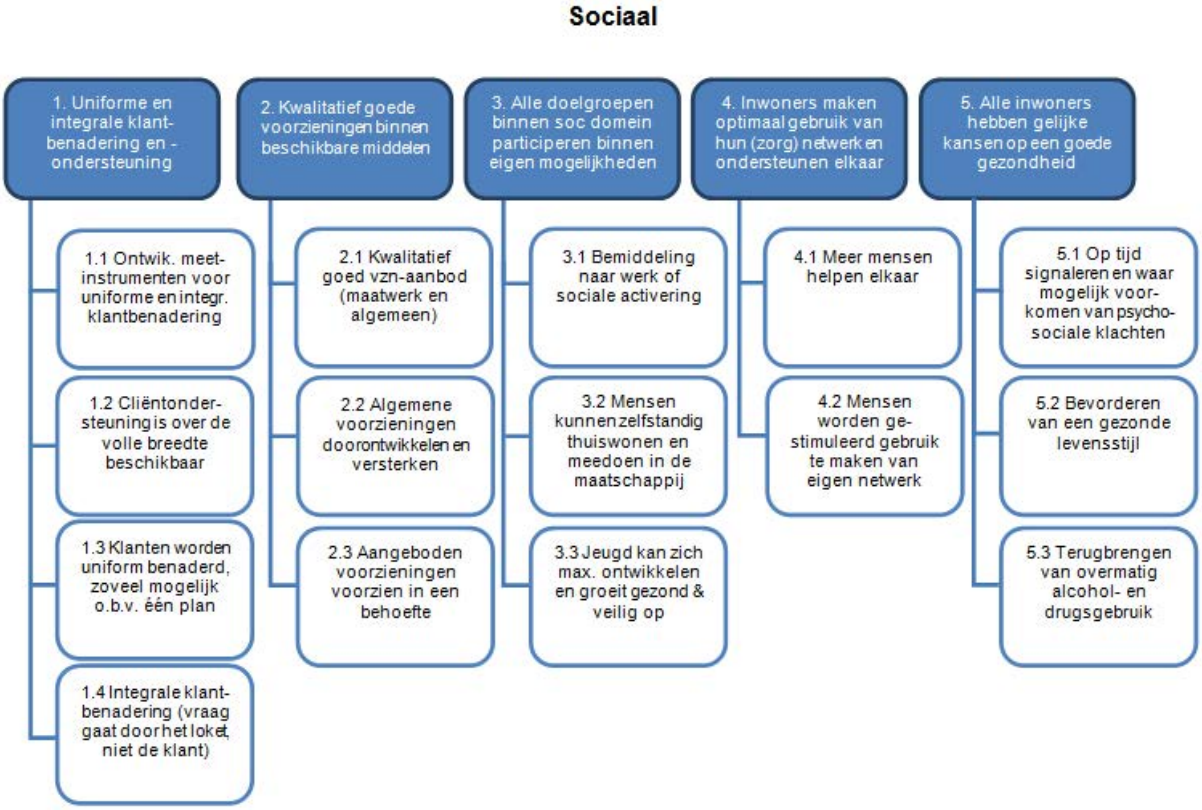

Overzicht ontwikkelingen

Sociaal	2024	2025	2026	2027
Autonome ontwikkeling				
Kostenontwikkeling jeugdzorg	-1.400	-1.400	-1.400	-1.400
Uitvoering Wet inburgering	-90	-90	-90	-90
Uitvoering Wet inburgering (dekking vanuit Rijksbijdrage)	90	90	90	90
Opvang ontheemden	-90	-90	-90	-90
Wonen	-50	-50	-50	-50
Kwaliteitsbewaking Jeugd/Wmo	-30	-30	-30	-30
Diemen voor elkaar (Welzijn Diemen)	-10	-10	-10	-10
Maatschappelijke Opvang en Beschermd wonen	-	-	-	-
Doorstroommaatregelen wonen 'Van Groter naar Beter'	-20	-		
Totaal Autonome ontwikkeling	-1.600	-1.580	-1.580	-1.580
Nieuwe ontwikkeling				
Tweede fase uitbreiding jongerenwerk (Welzijn Diemen)	-100	-100	-	-
Loket aanvraag lokale voorrang	-			
Totaal Nieuwe ontwikkeling	-100	-100	-	-
Risico				
Hervormingsagenda Jeugd				
Totaal Risico				
Eindtotaal	**-1.700**	**-1.680**	**-1.580**	**-1.580**

Autonome ontwikkelingen

Kostenontwikkeling jeugdzorg
Indexatie budget jeugdhulp
In de 2e kwartaalbrief 2023 is € 900.000 aangevraagd om het budget jeugdhulp te indexeren. Dit is een meerjarige budgetwijziging. Deze indexering kunnen we deels opvangen door de stelpost indexering voor structurele loon- en prijsverhogingen.
Daarnaast verwachten we dat de indexatie per 2024 ongeveer 5% zal bedragen (gebaseerd op de voorlopige OVA[1]-index). Dit betekent een verhoging van de tarieven à € 500.000 per 2024. Op basis hiervan stellen we voor om de budgetten jeugdhulp (preventief, ambulant en specialistisch) per 2024 structureel met € 1,4 miljoen te verhogen.

Taakstellende bezuiniging kosten jeugdzorg
Al enige jaren staat er een taakstellende bezuiniging voor de kosten van de jeugdzorg begroot. Het Rijk bezuinigt vanaf 2026 op de jeugdkosten. De bezuiniging van het Rijk sluit aan op de taakstellende bezuiniging die we onszelf hebben opgelegd. Voorstel is aan te sluiten bij de bezuiniging zoals het Rijk deze verwacht en de eigen gemeentelijke bezuiniging te laten vervallen. Het is nog steeds onze verwachting en streven om na enige jaren de jeugdzorg efficiënter in te richten dan vóór de transformatie.

[1] Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling

Oplopende kosten
Bij de jaarrekening 2022 hebben we te maken gehad met een kostenoverschrijving op jeugd. Deze overschrijding valt buiten de hoogspecialistische (Lumpsum) bekostiging. Uit de eerste analyse blijkt dat:
- deze kosten voortkomen uit segment B / enkelvoudige jeugdhulp;
- over de gehele linie het berichtenverkeer hierbij achterstallig was;
- binnen dit segment meer speelruimte voor aanbieders was om te stapelen (meerdere 'goedkopere' zorgvormen);
- het gaat om een verhoogd aantal jeugdinstromers, te weten 50 unieke cliënten.

Beheersmaatregelen
We hebben hierdoor een aantal verbetermaatregelen genomen:
1. We zetten meer capaciteit in op het onderdeel contractmanagement om het berichtenverkeer meer bij te laten zijn en dit ook periodiek te toetsen via ervaringscijfers. Mogelijk maandelijks of per kwartaal;
2. We sturen op contractuele bepalingen zodat een zorgaanbieder bijvoorbeeld max. 5 procent aan achtergestelde instroom mag verwerken op het oude jaar - tenzij er echt in de laatste maand een flink instroom is geweest aan cliënten. Dit moeten we juridisch nog onderzoeken;
3. We breiden contractmanagement uit en intensiveren ook op segment B. Er zijn circa 144 zorgaanbieders in DUO-verband. Het terugdringen van stapeling via contractuele bepalingen is een vereiste.

Ondanks deze beheersmaatregelen is er een risico dat het budget voor specialistische jeugdhulp niet toereikend is. Wij blijven dit monitoren en informeren u over de voortgang in de reguliere planning- en controlproducten.

Uitvoering Wet Inburgering
Sinds 2022 voert de gemeente de Wet Inburgering uit. Hiervoor hebben we meer capaciteit nodig dan vooraf was ingeschat. We werken nu met tijdelijke ondersteuning door inhuurkrachten. Om inzicht te krijgen of er sprake is van een structureel capaciteitstekort vindt er een formatiescan plaats. De voorlopige inschatting is dat maximaal 1,0 fte € 90.000 nodig is. De kosten kunnen worden gedekt uit het uitvoeringsbudget Wet inburgering.

Opvang ontheemden
In 2023 heeft het college het besluit genomen om de werkzaamheden (beleid en uitvoering) rond opvang van ontheemden, asielzoekers en statushouders structureel in de gemeentelijke organisatie te borgen. Dit past ook bij de landelijke tendens en regelgeving om deze opvang uit de crisismatige aanpak te halen. We hebben de raad op 4 april 2023 geïnformeerd. Het structureel borgen betekent werkzaamheden helder en eenduidig beleggen en uitbreiding van werkzaamheden, zowel op het gebied van beleidsvoorbereiding als -uitvoering. De hiermee gepaard gaande kosten ramen wij jaarlijks op € 90.000.

Wonen
Diverse ontwikkelingen op het terrein van Wonen leiden tot taakuitbreiding. Daarbij gaat het om wettelijke en beleidsmatige ontwikkelingen die naast implementatie en borging ook leiden tot structurele beheer, realisatie- en, of coördinatietaken. Het gaat hierbij om de opvolging van de nieuwe woonruimteverdeling, de invoering van de Wet goed verhuurderschap (meldpunt), nieuwe wet- en regelgeving zoals de zelfbewoningsplicht, de huisvestingsverordening waaronder opkoopbescherming, regie op de volkshuisvesting. Daarnaast is ook ondersteuning nodig bij het uitwerken en toetsen en contractvorming bij woningbouwprogramma's en bij de regionale samenwerking voor de aanpak van MOBW en

de regioaanpak economische dakloosheid. Tot slot zien we ook een rol bij het uitwerken, toetsen en contractvorming bij woningbouwprogramma's.

Voor deze taakuitbreiding is voor beleidsondersteuning een budget van € 50.000 nodig.

Kwaliteitsbewaking Jeugd/Wmo
In 2022 hebben we een formatiescan en een efficientie-onderzoek uitgevoerd voor de uitvoerende taken voor Jeugd en WMO. Daaruit bleek onder andere dat er meer capaciteit nodig was voor kwaliteitsbewaking en -advisering. Deze capaciteit is vorig jaar niet uitgebreid.

In het afgelopen jaar zijn er extra taken bijgekomen voor leerlingenvervoer en voor jeugdzorg in het kader van datagedreven werken. Nu blijkt dat de huidige capaciteit niet voldoende is om de kwaliteitstaken en de nieuwe taken goed te kunnen blijven uitvoeren.

Op structurele basis hebben we hiervoor capaciteitsuitbreiding nodig van ongeveer € 30.000.

Diemenvoorelkaar (Welzijn Diemen)
Diemenvoorelkaar is sinds 2016 gegroeid en de taken zijn meer divers geworden waardoor de huidige formatie niet meer voldoet. Dit komt door:
- Een grotere naamsbekendheid van Diemenvoorelkaar waardoor er meer organisaties op het gebied van sport, kunst en cultuur de website bereiken. Dit komt door uitbreiding van de inzet van verschillende mediaplatformen zoals Facebook en Instagram om ook de jongere doelgroep beter te bereiken en het inspelen op maatschappelijke thema’s zoals de coronapandemie en de oorlog in Oekraïne.
- Een steeds grotere groep ouderen die gebruik maken van de Buurthulpdienst. Deze is er voor ouderen en mensen met een fysieke beperking of een chronische beperking. Het aantal abonnees van de Buurthulpdiensten neemt steeds meer toe.
- Meer tijdsinzet voor het werven en begeleiden van vrijwilligers, zeker in de huidige maatschappij waarin vrijwilligers aantrekken en behouden lastig is.

Uitbreiding van deze werkzaamheden bedraagt € 10.000.

Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MOBW)
Vanaf 2024 krijgen de gemeenten direct de middelen voor nieuwe cliënten van de Maatschappelijke opvang. Tot 2024 trad de gemeente Amsterdam op als centrumgemeente. In het Regioplan Amstelland Beschermd wonen en dak- en thuisloosheid ‘Een nieuwe start in Amstelland’ hebben we afgesproken dat de regiogemeenten maatschappelijke opvang blijven mandateren aan de gemeente Amsterdam. De rijksbudgetten voor maatschappelijke opvang voor nieuwe cliënten maken we daarom over aan de gemeente Amsterdam. De gemeente Amsterdam heeft de afgelopen jaren tekorten op de MOBW-voorzieningen en zet eigen middelen in voor preventie, bijvoorbeeld via de opvang economisch daklozen. De gemeenten uit de regio Amstelland zijn met de gemeente Amsterdam in overleg over de omvang van het budget. We vragen vooralsnog niet meer budget dan we van het Rijk ontvangen.

Doorstroommaatregelen wonen 'Van Groot naar Beter'
In Diemen kennen we de regeling waarbij huurders van een grotere sociale huurwoning van een corporatie naar een kleinere verhuizen en zo een bijdrage krijgen in de verhuiskosten. Deze regeling heet ‘Van Groter naar Beter’. Met de corporaties en het Huurders Platform Diemen hebben we afgesproken dat de gemeente hier budget voor beschikbaar stelt. Dit budget bedroeg in 2022 en 2023 € 20.000 per jaar. Omdat de schaarste aan woningen

blijvend groot is en doorstroming van onveranderd belang is het voorstel om het budget ook in 2024 beschikbaar te stellen. In 2024 volgt een evaluatie.

Nieuw beleid

Tweede fase uitbreiding jongerenwerk
In september 2022 heeft het college besloten het jongerenwerk vanuit Stichting Welzijn Diemen (SDW) uit te breiden met een groeimodel. De uitbreiding van het jongerenwerk is nodig door de groei van de doelgroep, om de incidentele inzet naar aanleiding van de coronacrisis structureel te borgen en omdat er zorgen zijn om het (mentale) welzijn van jongeren, o.a. door de effecten van de coronacrisis op de jeugd. Uitbreiding van het jongerenwerk is nodig om de groeiende groep jongeren in Diemen op een goede manier te bereiken, hun talenten te ontwikkelen en hen te ondersteunen bij mentale, emotionele, sociale of financiële problemen. Sinds 2023 is structureel € 150.000 toegevoegd in de begroting voor de uitbreiding van het jongerenwerk. Vooruitlopend op een positieve evaluatie eind 2023 van de uitbreiding van het jongerenwerk, wensen we de tweede stap van het groeimodel te gaan zetten. Voor deze stap is een structureel budget van € 100.000 per 2024 nodig.

In deze tweede stap van het groeimodel komt er een vierde jongerenwerker bij en maken we één van de locaties van Welzijn Diemen geschikt voor een ontmoetingsplek/inloop voor jongeren. Door toevoeging van de vierde jongerenwerker ontstaan er twee teams per leeftijdsgroep waardoor jongerenwerkers zich geheel op één leeftijdsgroep kunnen richten. Ook is er dan meer capaciteit voor specifieke doelgroepen zoals het meidenwerk. Tot slot kan SDW jongeren benaderen en trainen om als rolmodel te fungeren en om via peer-to-peer interacties een positieve ontwikkeling bij andere jongeren te realiseren.

Op basis hiervan stellen we voor om het budget jongerenwerk voor 2024 en 2025 met € 100.000 te verhogen.

Loket aanvraag lokale voorrang
Om in aanmerking te komen voor lokale voorrang op een sociale huurwoning van een woningcorporatie moeten woningzoekenden een uittreksel uit het BRP te overleggen. Daaruit moet blijken dat de woningzoekende de afgelopen zes jaar onafgebroken ingezetene van de gemeente is geweest, dan wel daar gedurende de afgelopen tien jaar ten minste zes jaar onafgebroken ingezetene van de gemeente is. Om de toetsing te vergemakkelijken is er een app beschikbaar waarin corporaties kunnen zien of de woningzoekenden in aanmerking komen voor lokale voorrang. Woningzoekenden die daar geen gebruik van willen of kunnen maken, geven we de mogelijkheid een aanvraag te doen bij de gemeente. De gemeente zal voor hen een loket moeten inrichten. Daar maken we een plan voor, waarbij het loket waarschijnlijk onderdeel wordt van een bestaand loket (Wmo, Brede Hoed). Wij komen er bij de begroting 2024 op terug of voor de uitvoering extra fte nodig is.

Risico's

Hervormingsagenda Jeugd
Het Ministerie van VWS, zorgaanbieders, cliënten(vertegenwoordigers), professionals en de VNG stellen samen de Hervormingsagenda Jeugd op. Het huidige jeugdstelsel is niet houdbaar. Daarom werken deze partijen aan de hervormingsagenda om de hulpverlening te verbeteren en het jeugdstelsel beter beheersbaar te maken. De (concept) Hervormingsagenda Jeugd beschrijft de aanpak van een grote transitie die we de komende jaren met elkaar moeten maken. De agenda bestaat uit een groot pakket inhoudelijke

maatregelen die moeten leiden tot betere en beter passende zorg voor kinderen en gezinnen binnen een stelsel dat houdbaar is voor de toekomst (zowel financieel als in menskracht).

In april 2023 zijn gemeenten en Rijk het eens geworden (principeakkoord) over een passend financieel kader dat hoort bij het pakket aan inhoudelijke maatregelen die worden neergelegd in de Hervormingsagenda. Er is afgesproken dat in 2024 en 2025 de voorgenomen besparingen op jeugdzorg met in totaal € 385 miljoen worden verzacht. De bezuiniging vanaf 2026 blijft staan en zal per 2026 in één keer worden doorgevoerd. De hervormingsagenda is nog niet definitief.

De impact van de Hervormingsagenda Jeugd en de definitieve uitkomst van de onderhandelingen tussen Rijk en VNG over compensatie van de uitgaven voor jeugdzorg zijn dus nog niet bekend. Het bezuinigingspotentieel uit de hervormingsagenda kent een onzekerheid of de maatregelen de geschatte kostenbesparing opleveren en hoe realistisch tijdige realisatie is. Twee commissies gaan zich nog buigen over de vraag of de genoemde bedragen uit het principeakkoord realistisch zijn. De bezuinigingen staan haaks op de landelijke ontwikkeling dat er steeds meer geld nodig is voor jeugdhulp.

De verwachting is dat de (nog definitief vast te stellen) Hervormingsagenda Jeugd in 2024 nog geen budgettaire gevolgen zal hebben. De verwachting is dat vanaf 2026 de budgetten van het Rijk zullen afnemen. Zodra de hervormingsagenda definitief is zal worden aangegeven in hoeverre aanpassingen in de begroting nodig zijn.

Veilig

Doelstellingen in één oogopslag

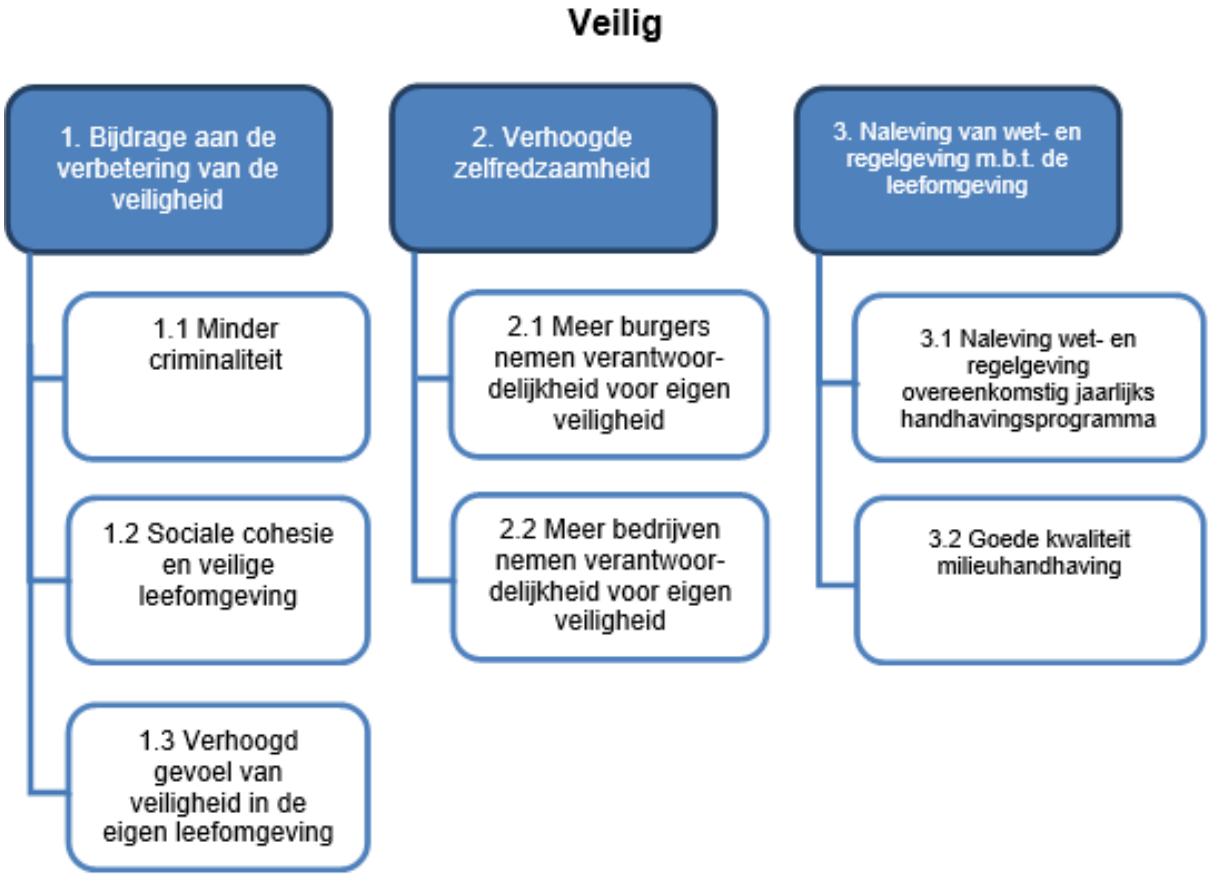

Overzicht ontwikkelingen

Sociaal	2024	2025	2026	2027
Autonome ontwikkeling				
Veiligheidsregio	-95	-95	-95	-95
Totaal Autonome ontwikkeling	-95	-95	-95	-95
Nieuwe ontwikkeling				
Extra inzet bijzondere opsporingsambtenaren	-70	-70	-70	-70
Totaal Nieuwe ontwikkeling	-70	-70	-70	-70
Eindtotaal	**-165**	**-165**	**-165**	**-165**

Autonome ontwikkelingen

Veiligheidsregio
Minimum en basispakket
Het bestuur van de Veiligheidsregio (VrAA) heeft de afgelopen tijd meermaals gesproken over een toekomstbestendige financiering van de Veiligheidsregio. De VrAA heeft de knelpunten in een budgetbrief 2024 – 2027 en in de notitie ‘Budgetvraagstukken VrAA/ BAA’ beschreven en doet voorstellen deze aan te pakken door gerichte, extra structurele financiering vanuit de deelnemende gemeenten.
Het bestuur erkent dat er een financieringsvraagstuk ligt door het grote aantal (ook wettelijke) opgaven en nieuwe beleidsmatige taakstellingen. Het bestuur heeft daarom na een zorgvuldige procedure – waarin ook bureau Berenschot om een second opinion is gevraagd - besloten om de deelnemende gemeenten te vragen om aanvullende financiering ter beschikking te stellen. Voor Diemen bedraagt deze extra structurele bijdrage € 95.000.

Het bestuur vraagt de deelnemende gemeenten middelen vrij te maken voor het ‘minimumpakket’ en (aanvullend daarop) het ‘basispakket’ (de zogenoemde ‘no regret’ lijst). Daarmee wordt de basisbrandweerzorg gegarandeerd, de VrAA kan voldoen aan (nieuwe) wet- en regelgeving en een goed personeelsbeleid wordt geborgd.

Maatwerk
Hierboven is, als autonome ontwikkeling, aangegeven dat de Veiligheidsregio een minimumpakket en basispakket heeft ontwikkeld.Daarnaast bestaat er een optioneel "bestuurlijk keuzepakket", bestaande uit de thema's "sociaal werkgeverschap, duurzaamheid, wortels in de maatschappij en organisatie&bedrijfsvoering". De gevraagde bijdrage per gemeente is nog niet bekend. Wij komen hierop terug bij de begroting 2024.

Nieuw beleid

Extra inzet bijzondere opsporingsambtenaren (boa's)
De gemeente Diemen wil met name in de avonden haar boa's kunnen inzetten.
Met de huidige bezetting lukt dat niet. Juist de avonddiensten zijn van belang om bepaalde handhavingstaken adequaat te kunnen uitvoeren. Denk aan de horeca-exploitatie, hangjongeren, grofvuil en toezicht op de industrieterreinen. Daarnaast is de groep boa’s en toezichthouders nog relatief jong waardoor scholing en sturing noodzakelijk is. Gelet hierop wordt voorgesteld een extra boa aan te trekken. De kosten hiervan bedragen structureel € 70.000.

Inkomen en Armoede

Doelstellingen in één oogopslag

Overzicht ontwikkelingen

Inkomen armoede	2024	2025	2026	2027
Autonome ontwikkeling				
Bijzondere bijstand	-90	-	-	-
Totaal Autonome ontwikkeling	-90	-	-	-
Nieuwe ontwikkeling				
Beleid Participatiewet, Armoede en Schulden	-75	-75	-75	-75
Brede inzet op problematiek jongeren	-50	-50	-50	-50
Experiment met meer bijverdienen naast bijstandsuitkeringen	-	-	-	-
Uitbreiding Stadspas voor kinderen	-325	-165		
Totaal Nieuwe ontwikkeling	-450	-290	-125	-125
Eindtotaal	**-540**	**-290**	**-125**	**-125**

Autonome ontwikkelingen

Bijzondere bijstand
De afgelopen jaren zijn de budgetten bijzondere bijstand steeds overschreden. In 2022 is er een overschrijding geweest van € 130.000. Dat kwam vooral doordat veel statushouders gehuisvest zijn die vanuit de bijzondere bijstand inrichtingskosten hebben ontvangen.

Verder zijn er kostenstijgingen geweest voor onder meer:
- Kosten budgetbeheer / bewindvoering
- Studietoeslag
- Aanvullende bijstand 18- tot 21-jarigen
- Woonkostentoeslag
- Overbruggingsuitkeringen (bij de opstart van nieuwe bijstandsklanten)

Problematische situaties bij bijstandgerechtigden veroorzaken deze kostenstijgingen, zoals financiële problemen en een tekort aan betaalbare woningen. Ook is de wetgeving verruimd waardoor meer mensen bijvoorbeeld recht hebben op studietoeslag. In Diemen hebben we veel aandacht besteed aan het terugdringen van het niet-gebruik van regelingen.

De verwachting is dat het Rijk de gemeenten (gedeeltelijk) zal compenseren voor de kostenstijgingen, echter is hier geen zekerheid over.

Om de inkomsten en uitgaven in 2024 beter in balans te krijgen, is een budgetverhoging noodzakelijk van € 90.000.

Nieuw beleid

Beleid Participatiewet, armoede en schulden
Diverse landelijke ontwikkelingen vragen om beleidsinspanningen op het gebied van participatie, armoede en schulden.
Zo werkt minister Schouten toe naar een Participatiewet die niet uitgaat van systemen maar van mensen. De minister heeft invulling gegeven aan ruim 20 maatregelen die de Participatiewet vanaf 2024 meer in balans moeten brengen. Gemeenten moeten meer ruimte krijgen om van de regels af te wijken in bijzondere gevallen.

Daarnaast komen door de inflatie, hoge vaste lasten en stijgende prijzen meer mensen in de financiële problemen. Met de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden (2022-2025) wil het kabinet het aantal mensen in armoede en schulden terugdringen. De aanpak bouwt voort op het actieplan Brede Schuldenaanpak. Daaronder vallen veel verschillende maatregelen en initiatieven die grote impact hebben op de bedrijfsvoering en informatievoorziening van gemeenten.
Diemen voert een ruimhartig armoedebeleid. Dit blijkt onder meer uit het aannemen van de Steunimpuls. Voor onder andere de realisatie van de Steunimpuls hebben we in 2023 capaciteit vrijgemaakt. De doorontwikkeling, realisatie en borging van beleid is intensiever geworden.
De huidige formatie is onvoldoende om alle wettelijke maatregelen te kunnen implementeren en de acties uit het coalitieakkoord te kunnen uitvoeren. De verwachting is dat structureel meer capaciteit nodig is om in Diemen armoede en de effecten daarvan te blijven bestrijden.

Hiervoor ramen we een budget van € 75.000.

Brede inzet bij schuldenproblematiek jongeren
In het coalitieakkoord is de ambitie geformuleerd om niet alleen de schuldenproblematiek snel aan te pakken, maar bij jongeren breed in te zetten op onder meer leefstijl, werk en inkomen om nieuwe schulden te helpen voorkomen. Hier is uitbreiding van personele capaciteit voor nodig. De kosten hiervoor zullen ongeveer € 50.000 bedragen.

Experiment met meer bijverdienen naast bijstandsuitkeringen
In de begroting hebben we € 60.000 opgenomen voor een experiment om meer bijverdienen naast een bijstandsuitkering toe te staan. Dit om re-integratie naar werk of bijvoorbeeld vrijwilligerswerk te bevorderen.
Minister Schouten heeft ruim twintig maatregelen aangekondigd die de Participatiewet vanaf 2024 meer in balans moeten brengen. De eerste maatregel is het verruimen van de bijverdiengrenzen. Op die manier moet werken meer lonend worden voor mensen die werken vanuit een uitkering.
Naar verwachting wordt met deze wetswijziging ook het doel uit het Diemense coalitieakkoord behaald. De gereserveerde gelden voor het experiment zullen dan niet nodig zijn. Vooralsnog wachten we de regeringsmaatregelen af en vragen we geen extra budget aan.

Uitbreiding stadspas voor kinderen
Op 24 november 2022 heeft de raad het voorstel over de Steunimpuls aangenomen. Onderdeel van de Steunimpuls was om het kindaanbod via Stadspas Amsterdam uit te breiden. 23 februari 2023 heeft de raad ingestemd met de uitbreiding van het Stadspasaanbod zodat kinderen in gezinnen met financiële moeilijkheden op een laagdrempelige manier meedoen aan meer educatieve, culturele en sportieve activiteiten.

De financiële gevolgen van dit raadsbesluit betekenen een verhoging voor 2024 en 2025 met respectievelijk € 325.000 en € 165.000.

Vrije Tijd

Doelstellingen in één oogopslag

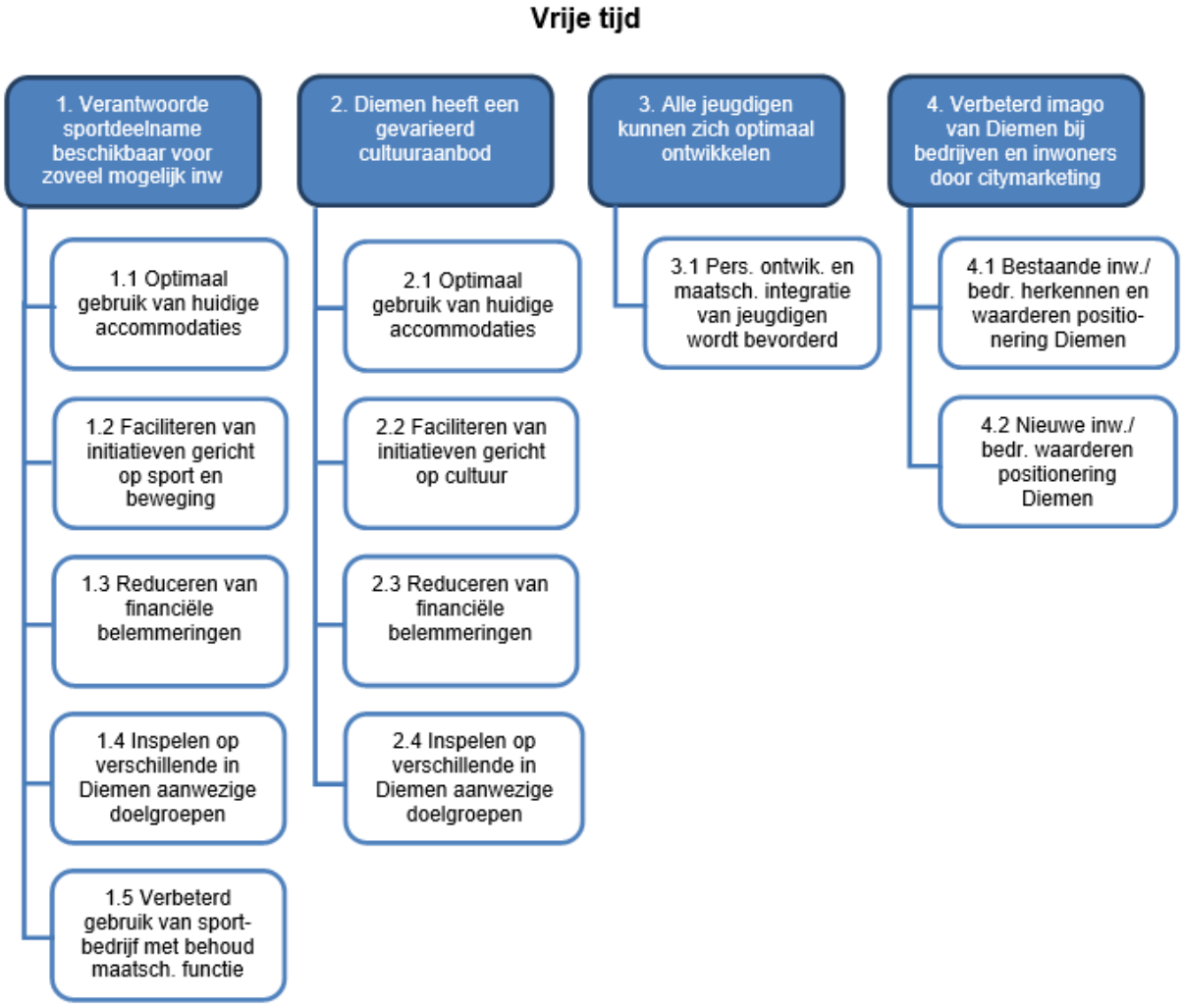

Overzicht ontwikkelingen

Vrije tijd	2024	2025	2026	2027
Nieuwe ontwikkeling				
Gezond en Actief Leven Akkoord				
Totaal Nieuwe ontwikkeling				
Risico				
Zwemvoorziening				
Energiekosten De Omval				
Totaal Risico				
Eindtotaal				

Nieuw beleid

Gezond en Actief Leven Akkoord
Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) bouwen we aan het fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en sociale basis. Het akkoord omvat afspraken over het bereiken van een gezonde generatie in 2040: weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis.
Gemeenten kunnen voor hun eigen inzet op de doelen in het GALA een beroep doen op een specifieke uitkering van het Rijk. Wij verwachten dat de gemeente tot en met 2026 van het Rijk een uitkering ontvangt van afgerond € 1,5 miljoen. Voor 2023 heeft Diemen al een bedrag van € 395.000 ontvangen. Op grond hiervan stellen wij voor om zowel de baten als de lasten te verhogen met dit bedrag. In het vierde kwartaal leggen wij de raad een bestedingsplan voor.

Risico's

Zwemvoorzieningen
Sportcentrum Duran
In het coalitieprogramma hebben we toegezegd te onderzoeken hoe we een financieel haalbare en duurzame zwemvoorziening in Diemen kunnen houden, met name voor leszwemmen en verenigingen. Hierbij willen we ook de inwoners van Diemen betrekken. Daarnaast zullen we onderzoeken hoe we de zorgfunctie voor kwetsbare groepen, zoals die nu in het AGO-zwembad is belegd, kunnen invullen.

Dit jaar starten we met het onderzoek en we hopen dit medio 2025 af te ronden.
De verslechtering van ons financiële meerjarenperspectief legt uiteraard druk op de financiële haalbaarheid.
Voor de renovatie van Sportcentrum Duran hebben we € 7,5 miljoen als investeringsbudget in de begroting opgenomen.

Zwembad AGO
Het AGO-zwembad is een zwembad met een zorg- en therapiefunctie in de gemeente Diemen. De gemeente Amsterdam is de grootste subsieverstrekker aan het zwembad. De gemeente Amsterdam had het voornemen om het AGO-zwembad vanaf 2024 te sluiten. Het Flevoparkbad neemt de zorg- en therapiefunctie van het AGO-zwembad over door een uitbreiding van het doelgroepenbad. In de voorjaarsnota van Amsterdam staat deze ambitie. De uitbreiding van het Flevoparkbad staat gepland voor 2027.

De gemeente Amsterdam wil daarom het AGO-zwembad financieel ondersteunen tot en met 2027. De gemeente Diemen heeft eerder het besluit genomen om tot 2024 het AGO-zwembad financieel te ondersteunen, jaarlijks € 45.000. We verwachten een subsidieclaim van het AGO-zwembad voor de periode 2025-2027 aan de gemeente Diemen. De hoogte van deze incidentele subsidieclaim is nog niet bekend, naar verwachting is deze hoger of gelijk aan de huidige subsidie. We verwachten in de kadernota 2025 hiervoor een concreet verzoek te kunnen voorleggen.

Energiekosten De Omval
Naast het indexeringsbudget is er voor de subsidies in 2024 geen verhoging nodig. Wel is er een risico dat subsidieaanvragen voor 2024 hoger zijn dan de begroting voor de subsidies. De subsidies zijn vooral bedoeld voor organisaties die gevoelig zijn voor inflatieverhoging. Specifiek is er een risico voor theater De Omval. Theater De Omval heeft voor 2023 een structurele aanvraag gedaan van € 110.000 voor de gestegen energiekosten; gestegen personele kosten als gevolg van een CAO-stijging; de gevolgen van de uitbreiding en benodigde personele bezetting en onderhoudskosten. Deze structurele verhoging past nu nog binnen de begroting. De Omval weet nog niet wat de energiekosten voor 2023 gaan zijn omdat de eindafrekening later dit jaar komt.

Onderwijs

Doelstellingen in één oogopslag

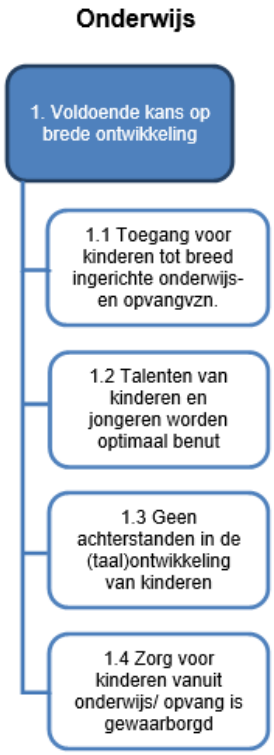

Overzicht financiële ontwikkelingen

Onderwijs	2024	2025	2026	2027
Autonome ontwikkeling				
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt bij schoolverlaters	-40	-40	-40	-40
Totaal Autonome ontwikkeling	-40	-40	-40	-40
Nieuwe ontwikkeling				
Onderwijshuisvesting				-390
Totaal Nieuwe ontwikkeling				-390
Eindtotaal	**-40**	**-40**	**-40**	**-430**

Autonome ontwikkelingen

Regionaal Meld- en Coördinatiepunt bij schoolverlaters
Het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) heeft als doel het voorkomen en tegengaan van voortijdig schoolverlaters (vsv). De afgelopen schooljaren zien we ook in Diemen meer voortijdig schoolverlaters. De belangrijkste oorzaak is dat jongeren gedemotiveerd zijn geraakt in coronatijd. Ook zijn veel studenten vanwege de krapte op de arbeidsmarkt verleid om werk boven school te verkiezen.

De RMC-functie voor gemeenten wordt uitgebreid omdat vanaf 2024 de doelgroep wordt uitgebreid tot 27 jaar (was 23 jaar). Het doel daarbij is een doorlopende begeleidingslijn en jongeren in beeld houden die geen opleiding volgen of werk hebben.

In 2023 onderzoeken we hoe de huidige situatie en uitbreiding zich verhoudt tot de beschikbare capaciteit. Voor deze taakuitbreiding verwachten we een budget van € 40.000 nodig te hebben.

Nieuw beleid

Onderwijshuisvesting
Primair onderwijs
Gemeenten hebben een zorgplicht voor onderwijshuisvesting. De gemeente Diemen heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in de ontwikkeling en nieuwbouw van verschillende brede scholen in het basisonderwijs. Naar verwachting komen de komende jaren nog een aantal scholen in aanmerking voor nieuwbouw of renovatie. In 2023 ronden we de actualisering van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) af. Hierin staat welke investeringen de gemeente de komende jaren moet doen voor de huisvesting van onze basisscholen.
Op basis van de normbedragen 2023 verwachten we ten minste € 6 miljoen nodig te hebben om invulling te geven aan deze wettelijke zorgplicht.
Dit levert een extra kapitaallast op van € 390.000 (afschrijving 40 jaar € 150.000 + rente 4% € 240.000). Het is nog onzeker vanaf wanneer de kapitaallasten exact starten. Aangezien het voorzien in huisvesting voor basisonderwijs een wettelijke verplichting is, dienen we bij de afweging van het gehele voorzieningenpakket rekening te houden met deze toekomstige lasten.

Middelbare school
In het coalitieprogramma hebben we de ambitie uitgesproken ons te blijven inzetten voor de ontwikkeling van een brede middelbare school, passend bij het karakter van Diemen en de behoeften van Diemense leerlingen. In de onderzoeksopdracht voor de zwemvoorziening nemen we ook het onderzoek naar de realisatie van een middelbare school mee. Het gewijzigde financiële meerjarenperspectief legt druk op de financiële haalbaarheid. Voor de bouw van een middelbare school is € 12,5 miljoen als investeringsbudget in de begroting opgenomen. Door de sterk gestegen bouwkosten is dit investeringsbudget naar alle waarschijnlijkheid te laag. In de onderzoeksopdracht voor de gebiedsontwikkeling Diemen-Zuid wordt naast de ruimtelijke inpasbaarheid ook nadrukkelijk de financiële haalbaarheid bekeken.

Gebiedsontwikkeling

Doelstellingen in één oogopslag

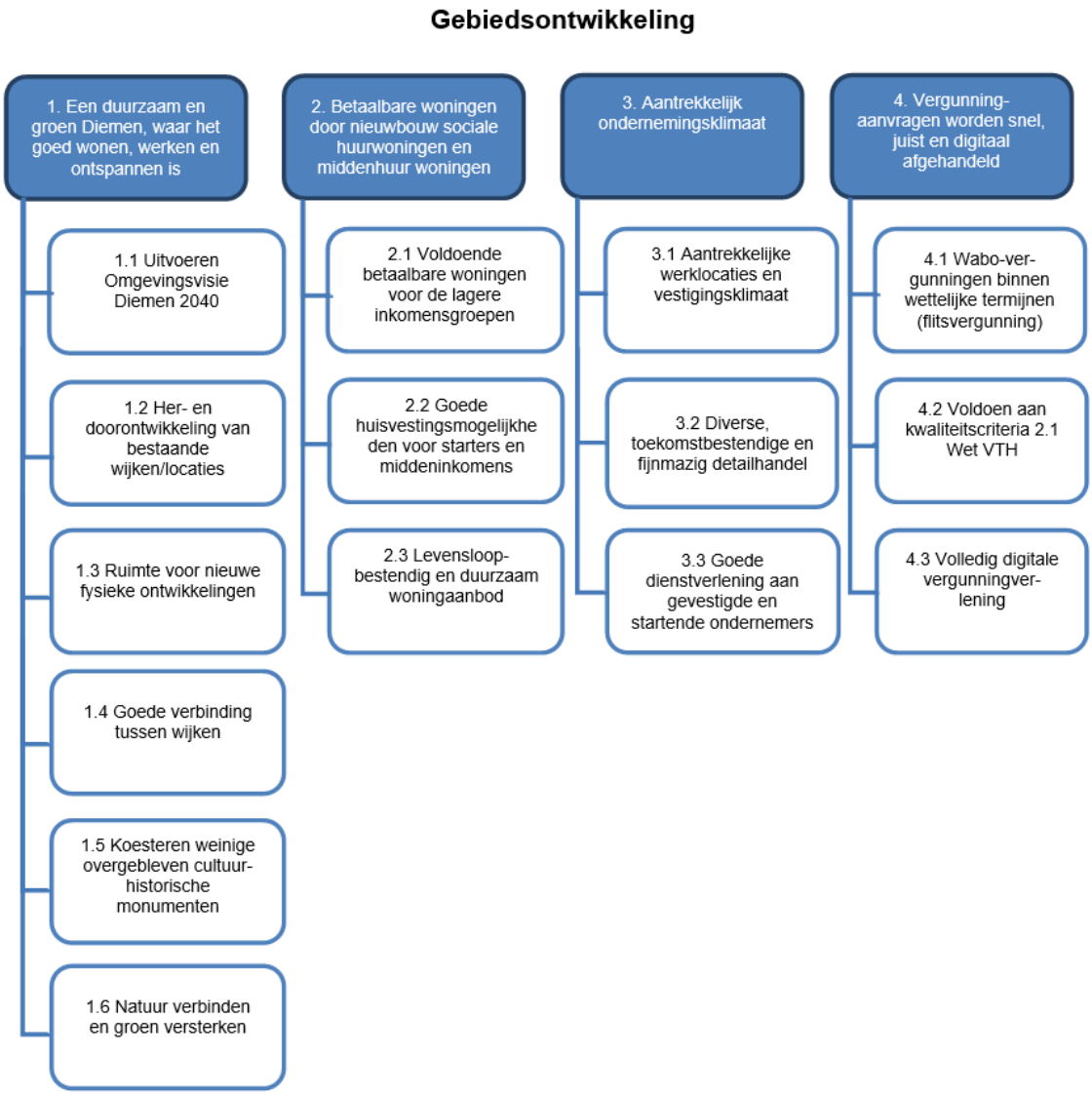

Overzicht ontwikkelingen

Gebiedsontwikkeling	2024	2025	2026	2027
Autonome ontwikkeling				
Omgevingswet	-265	-265	-265	-265
Casemanager Vergunningen	-80	-80	-80	-80
Casemanager Vergunningen (Dekking)	80	80	80	80
Meldpunt op basis van de Wet Goed Verhuurderschap	-20	-20	-20	-20
Woonruimteverdeling	-60	-30	-30	-30
Steunpunt Wonen Diemen	-25			
Totaal Autonome ontwikkeling	-370	-315	-315	-315
Nieuwe ontwikkeling				
Markt	-30	-30	-30	-30
Wet versterking Regie op de Volkshuisvesting	-40	-40	-40	-40
Wet versterking Regie op de Volkshuisvesting (Dekking)	20	20	20	20
Totaal Nieuwe ontwikkeling	-50	-50	-50	-50
Risico				
Stagneren grote bouwaanvragen				
Totaal Risico				
Eindtotaal	**-420**	**-365**	**-365**	**-365**

Autonome ontwikkelingen

Omgevingswet
Regelanalist
Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal via het vernieuwde Omgevingsloket, Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) digitaal een aanvraag kunnen worden ingediend. Via het DSO krijgt iemand dan inzicht wat er mogelijk is binnen de fysieke leefomgeving. Het gaat dan om regels die gelden op een specifieke locatie vanuit Omgevingsvisies, omgevingsverordeningen, omgevingsplannen, projectbesluiten en programma's. Verder kan een inwoner of ontwikkelaar een vergunningencheck doen en direct vergunningen aanvragen of meldingen doen. Voor deze digitale routes die 'vragenbomen' worden genoemd, zijn we zelf verantwoordelijk. Dit vraagt om iemand die juridische regels kan omzetten naar begrijpelijke taal (in vaktaal: de regelanalist). Dat vraagt tijdens de implementatie van de Omgevingswet veel incidentele inzet. Maar het bijhouden van die 'vragenbomen' wordt ook een structurele beheerstaak.
De beleidsmatige kant van de Omgevingswet (verordeningen) vergt structureel inzet. Dit is nu nog projectmatig belegd bij de juridisch beleidsmedewerkers. Omdat deze beleidsmedewerkers meer werk hebben in bezwaar- en beroepzaken, bestuurlijke boetes en handhavingszaken door de aanpak van ondermijning en de regels uit de Huisvestingsverordening, kan het beleid onvoldoende opgepakt worden en verliest dit aan actualiteit. Gelet hierop is uitbreiding van de bestaande formatie met een beleidsmedewerker/regelanalist Omgevingswet noodzakelijk: € 100.000 per jaar (structureel).

Beleid ruimtelijke ordening
De Omgevingswet zorgt ook structureel voor een verzwaring van de taken op het gebied van ruimtelijke ordening. Zo moet er een Omgevingsplan voor heel Diemen worden gemaakt. De gemeenten krijgen onder de nieuwe wet meer beleidsvrijheid vanuit het Rijk. Dat vraagt in de gemeentelijke organisatie om meer beleidsvorming. Nieuwe processen en systemen, nieuwe manier van werken en kennis opdoen en behouden. Daarnaast blijven (her)ontwikkelprojecten de komende jaren nog doorgaan in Diemen. De projecten en aanvragen worden alsmaar complexer omdat de ruimte schaarser wordt. Dat vraagt ook een grotere mate van betrokkenheid van beleidsmedewerkers bij participatie. Diemen groeit, waardoor het aantal reguliere aanvragen en principeverzoeken groeit.Tot nu toe is de extra inzet ingehuurd. Hoewel het, gelet op de arbeidsmarkt heel moeilijk is, is ons streven om is om een extra beleidsmedewerker in eigen dienst te nemen (bijvoorbeeld na inhuur). Voor deze uitbreiding is structureel € 100.000 nodig.

Ondersteuning
Met al deze extra werkzaamheden, ook bij Duurzamheid, willen we extra administratieve ondersteuning inzetten. Hiervoor s een budget van € 65.000 nodig.

Implementatie en transitie
Vanuit het Gemeentefonds draagt het Rijk geld over naar de gemeenten voor de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt en nog maken in de aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Dit geldt ook voor de noodzakelijke voorbereidingen voor de inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Diemen heeft in 2022 voor de Omgevingswet € 240.000 ontvangen en voor de Wkb € 40.000.

Voor 2023 is dit bedrag nog niet vastgesteld. In 2022 stelde het Rijk in totaal € 150 miljoen voor alle gemeenten beschikbaar voor de compensatie van de invoeringskosten van de Omgevingswet. In 2023 is dit bedrag € 110 miljoen. Als de verdeelsleutel onder gemeenten niet wordt aangepast krijgt Diemen naar verwachting € 176.000 voor de Omgevingswet en € 20.000 voor de Wkb.

In de jaren 2024 tot en met 2025 stelt het Rijk ook nog kleinere bedragen voor dit doel beschikbaar, echter is nog niet duidelijk wat de hoogte van deze bedragen voor Diemen zijn. Deze bedragen zijn niet geoormerkt.

We maken nu extra implementatiekosten door de vertraging van de inwerkingtreding van beide wetten. Zo hebben we soms dubbele kosten omdat bestaande software door de onzekerheden langer in bedrijf moet blijven.Het is nog onduidelijk of die dubbele kosten zich ook in 2024 blijven voortdoen (bijvoorbeeld als nieuwe software nog niet goed functioneert).

Casemanager Vergunningen
We hebben te maken met:
- een toename van het aantal inwoners, maar ook van het aantal woningen
- een toename van het aantal horecalocaties
- een toename van het aantal vergunningaanvragen en meldingen op het gebied van de openbare ruimte (in verband met de bouw en verbouw van woningen) en op het gebied van evenementen
- een toename van het aantal vergunningproducten c.q. aanvragen als gevolg van de regelgeving in de Huisvestingsverordening

Daarvoor hebben we niet meer voldoende ambtelijke capaciteit. Dit maakt dat wij op dit moment onvoldoende in staat zijn om te komen tot een verbetering van onze processen en het sneller kunnen afhandelen van aanvragen. Gelet hierop vragen we om een structurele

capaciteitsuitbreiding voor een casemanager Vergunningen. Dit vergt een budget van € 80.000. Mogelijk kunnen we dit deels dekken door de opbrengsten van de bestuurlijke boetes in het kader van de Huisvestingsverordening en vanuit de legesopbrengsten.

We bekijken nog hoe voor de toekomst de legesinkomsten zich verhouden tot de kosten, omdat door de private kwaliteitsborging (wettelijke regeling treedt gelijktijdig met de Omgevingswet in werking) de aandacht van gemeente de komende jaren verschuift van vergunningverlening naar handhaving, waardoor legesinkomsten wegvallen.

Meldpunt op basis van de Wet Goed Verhuurderschap
Op basis van de Wet goed verhuurderschap hebben gemeenten de verplichting een meldpunt in te stellen waar huurders terecht kunnen met informatie of concrete klachten over de verhuurder. De klachten moeten opvolging krijgen. Dat brengt werk met zich mee. Hiervoor wordt door het Rijk € 20.000 structureel beschikbaar gesteld. Wij gaan er vooralsnog van uit dat dit voldoende is voor de benodigde capaciteit.

Woonruimteverdeling
In januari 2023 is de nieuwe woonruimteverdeling van sociale huurwoningen gestart. In het raadsvoorstel van 2021 hadden we kosten begroot voor coördinatie en het behandelen van aanvragen van situatiepunten. Op 13 december 2022 is het collegebesluit genomen voor de implementatie van het nieuwe woonruimteverdeelsysteem per 16 januari 2023. Gebaseerd op de begroting leidt dit tot de volgende bijdrage voor Diemen:

	2024	2025
Kosten automatisering	€ 15.000	€ 10.000
Toetsing aanvragen + afhandelen bezwaar en beroep	€ 40.000	€ 15.000
Beheerkosten organisatie	€ 5.000	€ 5.000
Totaal	€ 60.000	€ 30.000

De totale kosten komen uit op € 60.000 in 2024 en € 30.000 in 2025. De kosten in 2025 zijn structurele kosten.

Steunpunt Wonen Diemen
Huurders met vragen over het huren van een woning kunnen sinds september 2022 terecht bij het Steunpunt Wonen Diemen. Het Steunpunt Wonen is een pilot met een looptijd van twee jaar. De evaluatie is halverwege 2024. De kosten voor de gemeente bedragen € 18.000 van september 2023 tot september 2024. Voor de periode van januari 2024 tot september 2024 wordt er een bedrag € 14.000 aangevraagd.

Bij een positieve evaluatie willen we het Steunpunt Wonen Diemen na september 2024 verlengen. De verwachting is dat de kosten vanaf september 2024 toenemen tot € 21.000 per jaar omdat de bijdrage van de gemeente gebaseerd is op het aandeel particuliere huurwoningen en dat aandeel toeneemt. Voor de periode september 2024 tot en met december 2024 vragen we, onder voorbehoud van een positieve evaluatie, een bedrag van € 5.000.

Daarnaast willen we het juridisch fonds met € 6.000 verhogen. Uit het juridisch fonds betalen we de kosten die het Steunpunt Wonen maakt als er een zaak voor de rechter komt. Als de rechtszaak gewonnen wordt dan vloeien de voorgeschoten kosten weer terug in het fonds.

Totaal is in 2024 een incidenteel budget van € 25.000 nodig.

Nieuw beleid

Markt
Al geruime tijd is het toezicht op de markt, het marktmanagement en de promotie van de markt uitbesteed aan een externe partij. Het budget voor inhuur was toegekend tot en met 2023. We hebben gekeken of deze taak in de huidige organisatie kan worden belegd. Dit is niet mogelijk gelet op de specifieke taak en het feit dat er binnen de teams die hiervoor in aanmerking kunnen komen, geen capaciteit vrij is. Daarom vragen we het budget van € 30.000 structureel in de begroting op te nemen. Als in de toekomst wel binnen de organisatie capaciteit beschikbaar komt, gaan wij dit alsnog intern regelen.

Wet versterking Regie op de Volkshuisvesting
De Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting (Wvrv) moet nog worden ingevoerd. De wet heeft als doel het juridisch instrumentarium van gemeenten, provincies en het Rijk op het gebied van volkshuisvesting te versterken. De actuele opgave is groot en er is gecoördineerde en sturende inspanning van alle overheden nodig. Het voorstel bevat wijzigingen in verschillende wetten, zoals de Omgevingswet, Woningwet, Huisvestingswet 2014 en Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Deze wijzigingen worden met lagere regelgeving uitgevoerd. Dit kan betekenen dat we de sturingsinstrumenten van de gemeente moeten aanpassen.

Een belangrijk sturingsinstrument is het opstellen van een volkshuisvestelijk programma. Gemeenten dienen nu op basis van de Woningwet een woonvisie te hebben. We verwachten wetswijzigingen waarbij de woonvisie in 2026 op moet gaan in een volkshuisvestelijk programma.

Daarnaast maken we een woonzorgvisie. Ook de woonzorgvisie moet onderdeel gaan uitmaken van dat volkshuisvestelijk programma. In de woonzorgvisie schrijven we welke woonopgave er is in de huisvesting van aandachtsgroepen, ouderen en mensen met een lichamelijke, verstandelijke en zintuigelijke beperking en welke zorgopgave er is.
De woonzorgvisie stemmen we regionaal af. Het opstellen en afstemmen van de woonzorgvisie is een arbeidsintensief traject dat deels in 2024 plaatsvindt. De provincie stelt subsidie ter beschikking. De subsidiebeschikking wordt nu uitgewerkt. Het is al wel duidelijk dat, als er een subsidie beschikbaar wordt gesteld, er 50% co-financiering door de gemeenten of de regio is benodigd. Het voorstel is om € 20.000 beschikbaar te stellen. Dit betekent dat de lasten met € 40.000 worden verhoogd en baten met € 20.000.

Daarnaast zijn er andere gevolgen voorzien van deze regelgeving, zoals het betrekken van zorgaanbieders bij maken van lokale prestatieafspraken en het aanpassen van de urgentieregeling.

Risico's

Stagneren grote bouwaanvragen
De laatste jaren zijn er bij onze gemeente ieder jaar "grote" bouwaanvragen ingediend. De legesinkomsten hiervan zorgden voor dekking van kosten van inzet van capaciteit voor vergunningverlening en bouw- en woningtoezicht. Komende jaren zien we stagnering van deze aanvragen. Om de legestarieven niet jaarlijks ingrijpend te hoeven aanpassen hanteren we de Egalisatiereserve Omgevingsvergunningen om fluctuaties op te vangen. Momenteel is deze reserve met ruim € 1,5 miljoen nog voldoende gevuld, maar we verwachten dat deze reserve de komende jaren snel zal afnemen. We zullen dat goed blijven monitoren.

Leefomgeving en Klimaat

Doelstellingen in één oogopslag

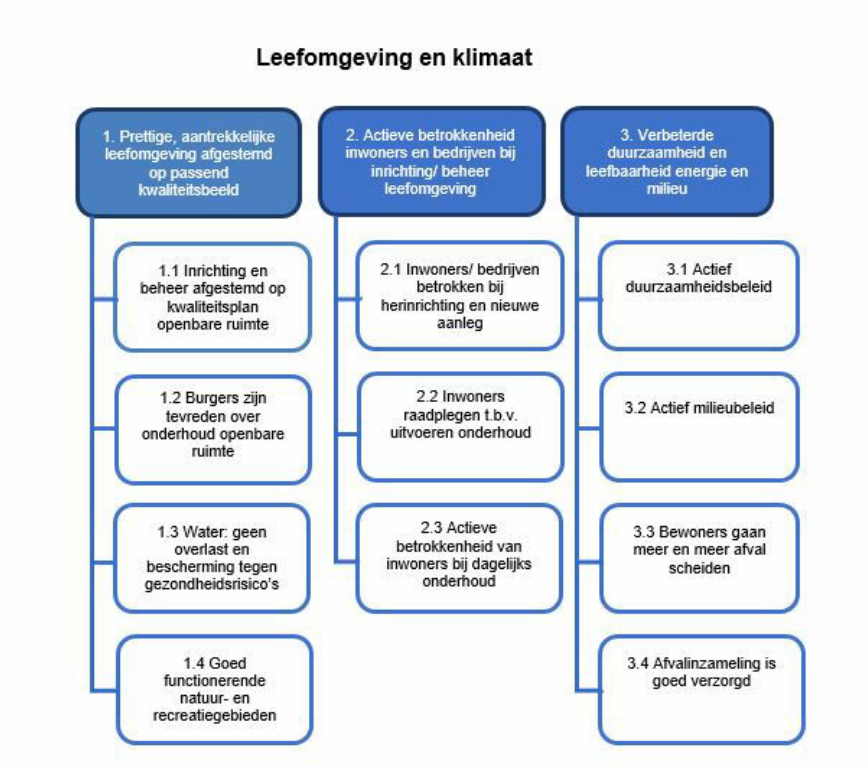

Overzicht financiële ontwikkelingen

Leefomgeving en klimaat	2024	2025	2026	2027
Autonome ontwikkeling				
Tegemoetkoming Rijk 2023-2030	640	640	640	640
Communicatie en Participatie Energie- en klimaatbeleid	-85	-85	-85	-85
Wijkgericht onderhoud	-110	-110	-110	-110
Ontwikkeling onderhoudscontracten Groen	-50	-50	-50	-50
Ontwikkeling afvalstoffenheffing (Uitgaven)	-960	-960	-960	-960
Ontwikkeling afvalstoffenheffing (Inkomsten)	960	960	960	960
Circulaire economie	-95	-95	-95	-95
Uitvoering isolatieopgave	-100	-100	-100	-100
Aanpak transitievisie warmte	-360	-360	-360	-360
Totaal Autonome ontwikkeling	-160	-160	-160	-160
Eindtotaal	**-160**	**-160**	**-160**	**-160**

Autonome ontwikkelingen

Tegemoetkoming Rijk 2023 - 2030 capaciteit energie en klimaatbeleid
Het nationale Klimaatakkoord heeft tot doel om de internationaal gemaakte afspraken vanuit het Parijsakkoord uit 2005 te realiseren. Het Klimaatakkoord is gericht op 49% reductie voor de directe uitstoot van CO_2 van in Nederland gevestigde sectoren Elektriciteit, Industrie, Gebouwde omgeving, Mobiliteit en Landbouw ten opzichte van 1990.

Gemeenten hebben een belangrijke taak bij het realiseren van de doelstelling uit het Klimaatakkoord. Voor Diemen gaat het daarbij met name om het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit en warmte (Regionale energiestrategie) en het met de gebouwde omgeving van het gas af te gaan (Transitievisie warmte). Het overgrote deel van de bedrijvigheid in Diemen valt niet onder de sector Industrie maar onder de Gebouwde omgeving. Daarnaast zet Diemen ook in op schone mobiliteit. In Diemen is er vrijwel geen landbouw.

Via de Regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) krijgt de gemeente hiervoor budget. Dit moet voor ten minste 90% worden besteed aan capaciteit voor de genoemde vijf sectoren. De overige 10% mag worden besteed aan daarbij ondersteunende middelen. Het geld mag worden besteed aan zowel nieuw in te huren capaciteit als aan medewerkers die al langere tijd op de energietransitie voor de genoemde vijf sectoren actief zijn.

In het landelijke coalitieakkoord is voor de jaren 2023 tot en met 2030 is in totaal 5 miljard geoormerkt voor de uitvoeringskosten van gemeenten en 96 miljoen voor regionale samenwerkingsverbanden zoals de RES regio. Uitgangspunt hierbij was het advies “van Parijs naar praktijk” van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB). De middelen voor de periode 2023-2025 worden toegekend op aanvraag. Om op langere termijn zekerheid over de middelen te bieden, wil de minister zo snel mogelijk een wettelijke regeling opstellen voor het uitkeren van de middelen in de periode 2026 tot en met 2030.

In de jaren 2024 en 2025 krijgen gemeenten minimaal het budget dat is toegekend voor het jaar 2023. De verdeling van de middelen waarmee het macrobudget vanaf 2024 groeit wordt nog nader uitgewerkt en zal deels worden gebaseerd op basis van deze vaste verdeelsleutel (basisfinanciering) en zal deels aansluiten bij de klimaatplannen die gemeenten hebben. Het enige voorbehoud hierbij is dat de in de bestuurlijke afspraken vastgelegde herijking in 2024 voor de periode 2026 -2030 kan leiden tot gewijzigde inzichten wat er nodig is aan middelen.

De gemeente Diemen heeft het CDOKE basisbudget voor de periode 2023-2025 aangevraagd en op 14 april 2023 toegewezen gekregen. Het budget voor een bepaald jaar moet binnen 3 jaar voor ten minste 90% zijn uitgegeven aan personeelskosten voor energie- en klimaatbeleid. Wat dan niet is uitgegeven moet worden teruggestort. Wat in 2023 wordt toegekend moet dus uiterlijk eind 2025 zijn besteed. En wat in 2024 wordt toegekend uiterlijk in 2026, etcetera. Het gaat daarbij om de volgende bedragen:

2023-2025 (uitkering in 2023)	2024-2026 (uitkering in 2024)	2025-2027 (uitkering in 2025)
€ 640.000	€ 645.000	€ 650.000

Het voorstel voor de inzet van het in 2023 ontvangen CDOKE budget is opgenomen in de 2e kwartaalbrief 2023. Het voorstel voor de inzet van de te ontvangen CDOKE budgetten voor de periode 2024 - 2030 is opgenomen in deze kadernota.

Aanpak transitievisie warmte
Voor de wijkgerichte aanpak en aanpak van de bedrijventerreinen, om als gemeente uiterlijk 2040 onafhankelijk te zijn van aardgas, is nodig:
- één of meer wijkmanager(s) voor de wijkgerichte aanpakken
- één manager energietransitie bedrijventerreinen
- projectondersteuning voor de wijkmanager(s) en manager bedrijventerreinen
- een kwartiermaker warmtebedrijf
- specialistische inhuur voor ondersteuning bij technische, juridische en financiële vraagstukken.

De concrete invulling en inbedding hiervan in de gemeentelijke organisatie is nog niet duidelijk. Dit is afhankelijk van de meerjarenplanning die momenteel door de gemeentelijke warmteregisseur wordt gemaakt. Financiering van de benodigde € 360.000 is mogelijk vanuit het CDOKE budget.

Uitvoering isolatieopgave
De op 25 april 2023 vastgestelde meerjarige aanpak 2023-2026 ‘isolatie en energiebesparing koopwoningen in Diemen’ vormt de basis voor de aanvraag van Rijksbudget vanuit het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) en de provinciale subsidie (50% cofinanciering) vanuit het Energiebesparingsprogramma koopwoningen Noord-Holland. Voor de uitvoering van deze meerjarige isolatieaanpak is 36 uur per week (1fte) aan inzet begroot. Momenteel wordt al structureel 16 uur per week aan beleidsondersteuning voor de gemeentelijke warmteregisseur ingehuurd. Voorgesteld wordt dit met 20 uur per week op te hogen en de benodigde extra € 100.000 per jaar te financieren vanuit de CDOKE gelden.

Circulaire economie
Het budget van de CDOKE regeling mogen we alleen inzetten voor het terugdringen van directe CO_2 uitstoot door de vijf sectoren uit het nationale klimaatakkoord. De winning van grondstoffen, transport en productie van consumptiegoederen en voedsel voor westerse economieën is de afgelopen decennia grotendeels verplaatst naar andere delen van de

wereld. Het grootste deel van de CO_2 uitstoot en aantasting van het milieu voor de Nederlandse consumptie en productie vindt hierdoor buiten Nederland plaats.

De gemeentelijke duurzaamheidsagenda 2020 - 2025 heeft als doelstelling om ook de indirecte milieu- en klimaatimpact van consumptie en productie elders te verminderen en in 2050 een volledig circulaire economie te realiseren. Om dat te kunnen realiseren wordt voorgesteld vanaf 2024 structureel budget € 95.000 voor 1,0 fte op circulaire economie op te nemen. Dit kunnen we in elk geval tot en met 2030 betalen door het eerder begrote geld voor de warmteregisseur hiervoor te gebruiken. De warmteregisseur mogen we namelijk wél betalen uit de CDOKE regeling.

Communicatie en participatie energie- en klimaatbeleid
In samenspraak met inwoners en raad zijn de afgelopen jaren de belangrijkste beleidskaders voor de energietransitie (de Regionale energiestrategie en de Transitievisie warmte) vastgesteld. Vanuit de Regionale energiestrategie realiseren we grootschalige opwek van duurzame elektriciteit (windmolens en zonnepanelen) en warmte. Vanuit de Transitievisie warmte werken we aan wijkgerichte aanpakken om te isoleren en van het gas af te gaan.

Dit betekent meer overleg, participatie en cocreatie met inwoners. Daarom vragen we uitbreiding naar concrete uitvoeringsgerichte projectmatige en wijkgerichte communicatie en voor het webbeheer en mediacampagnes. Deze extra fte van € 85.000 per jaar zullen we financieren vanuit de CDOKE gelden.

Ontwikkelingen onderhoudscontracten groen
Elk jaar worden er onderhoudscontracten afgesloten voor het groen in gemeente Diemen. De begrote budgetten blijken te weinig. De belangrijkste redenen zijn de prijsstijgingen (inflatie van gemiddeld 12%) en een verandering in het contract met Pantar. Er heeft na 4 jaar een herijking plaatsgevonden, wat eenmalig zorgt voor een toename van 25% van de kosten van het onderhoudscontract. De stijging binnen het contract is, naast de inflatie, vooral terug te zien in het onderhoud aan de vaste planten. Het areaal is sterk toegenomen en blijft, in kleinere omvang, groeien. Dit kwalitatief hoogwaardiger groen vraagt om meer onderhoud.

Het jaarlijks budget wordt daarom structureel overschreden. We gaan vooralsnog uit van een stijging van het jaarlijks budget van minimaal € 50.000 als stelpost.

Bij de begroting 2024 komen wij met een concreter voorstel om de huidige kwaliteit van het openbaar groen in de openbare ruimte in de toekomst te waarborgen.

Wijkgericht onderhoud
Dagelijks onderhoud aan de wegen wordt uitgevoerd door derden. Deze werkzaamheden zorgen er voor dat de verharde wegen er niet alleen kwalitatief goed bij liggen maar ook veilig zijn. Naarmate de wegen ouder worden neemt het onderhoud logischerwijs toe en is reconstructie van de weg en openbare ruimte noodzakelijk. Dat zien we bijvoorbeeld bij diverse locaties in Diemen Noord- en Zuid die toe zijn aan reconstructie.

Prijsstijgingen van 25%, uitlopen van groot onderhoud, toegenomen onderhoudswerkzaamheden en bijgekomen beheer van de openbare ruimte door uitbreiding van het areaal veroorzaken nu reeds overschrijding van het budget.

Wijkbeheer zorgt deels voor het onderhoud in de wijk en handelt meldingen van inwoners over de openbare ruimte af. Met Holland Park is het areaal fors uitgebreid. Inmiddels is de uitbreiding van het areaal zodanig dat extra capaciteit noodzakelijk is om de inzet van

Wijkbeheer op de meldingen openbare ruimte te kunnen blijven borgen. De kosten hiervoor bedragen € 60.000.

Daarnaast willen we de kwaliteit van de openbare ruimte ook in de toekomst waarborgen en is het noodzakelijk om het exploitatiebudget structureel te verhogen. We gaan voor dit moment uit van een stelpost van € 50.000 voor 2024, maar verwachten dat dit niet toereikend zal zijn. Bij de begroting 2024 komen wij met een uitgewerkt voorstel voor structurele verhoging van dit exploitatiebudget.

Ontwikkeling afvalstoffenheffing
Binnen de afvalinzameling spelen de volgende ontwikkelingen:

- Het ophalen en verwerken van het afval zijn uitbesteed aan N.V. De Meerlanden. De Meerlanden werkt de inflatie met twee jaar vertraging door. In 2024 wordt een indexering van 6 á 7% aangegeven.
- Er zijn maatregelen genomen en investeringen gepleegd om ons afval beter te scheiden. De investeringen leveren afschrijvingslasten op, terwijl de betere scheiding minder restafval oplevert en dus ook minder verwerkingskosten. Inmiddels ervaren we dat de scheiding van het restafval op dit moment nog niet afdoende is om de kosten van de investeringen te dekken;
- De laatste jaren heeft de coronacrisis veel invloed gehad op de aangeboden hoeveelheid afval. Ook het hybride / thuiswerken heeft invloed op de aangeboden hoeveelheid afval. Tenslotte zien we bij de oplevering van nieuwe woningbouwprojecten een grote toename van de afvalstroom;
- De Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing is leeg en daardoor onttrekken we vanaf 2019 de tekorten op de afvalstoffenheffing uit de algemene middelen/reserve. Totaal tot en met 2022 is dat inmiddels € 714.000. Uitgangspunt is dat de afvalstoffenheffing 100% kostendekkend is.

Bijna alle van bovenstaande ontwikkelingen hebben een negatieve invloed op de tariefontwikkeling. Grove inschatting is dat dit tot een verhoging van 20% leidt!
Vertaald in euro's is dat voor meerpersoonshuishouden een verhoging van € 75 en voor eenpersoonshuishoudens een verhoging van € 60. In de begroting 2024 zullen we voorstellen hoe hier mee om te gaan.

Verkeer

Doelstellingen in één oogopslag

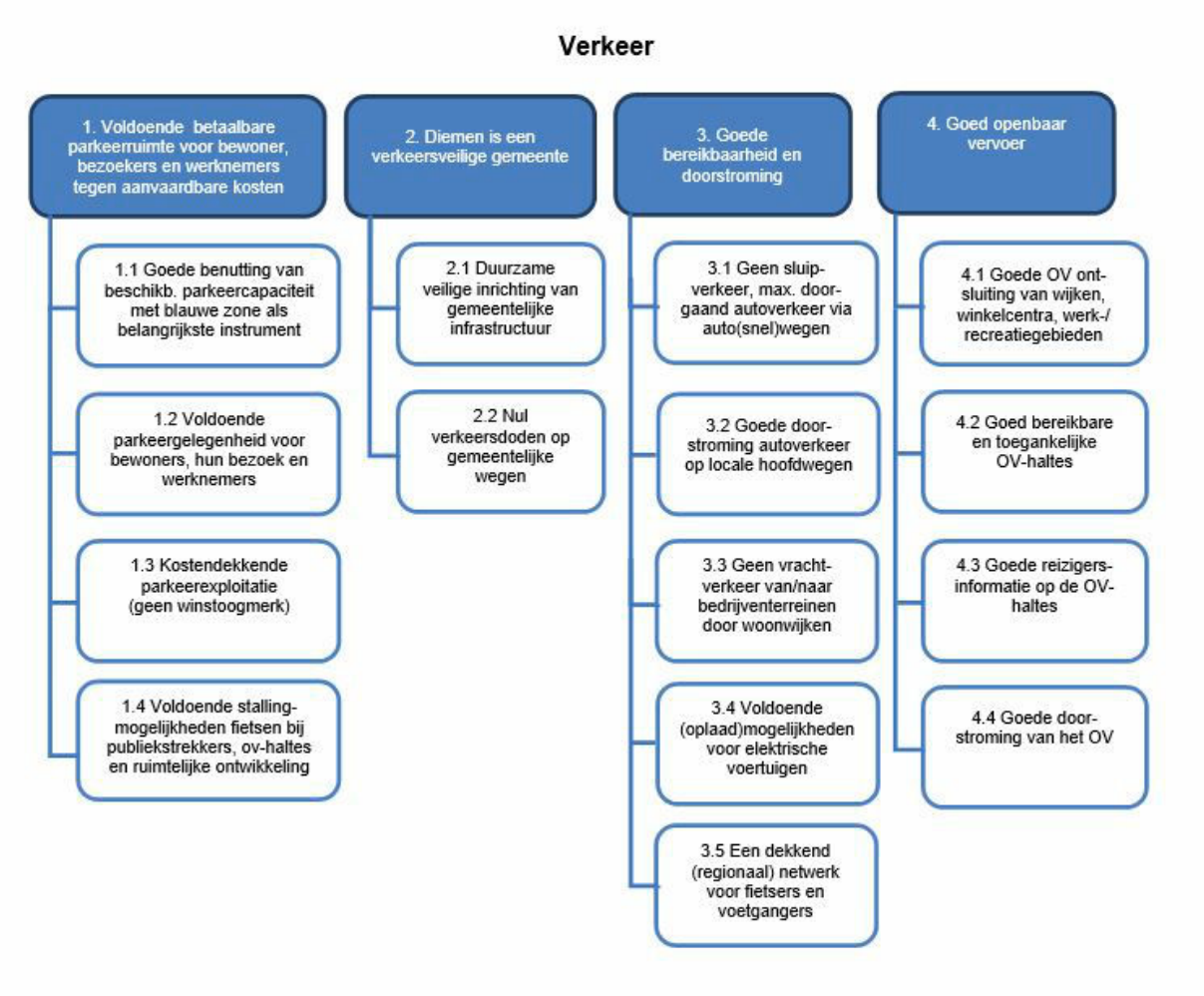

Overzicht financiële ontwikkelingen

Verkeer	2024	2025	2026	2027
Autonome ontwikkeling				
Totaal Autonome ontwikkeling				
Nieuwe ontwikkeling				
Totaal Nieuwe ontwikkeling				
Eindtotaal				

Voor dit programma zijn geen autonome of nieuwe ontwikkelingen opgenomen.

Samen besturen

Doelstellingen in één oogopslag

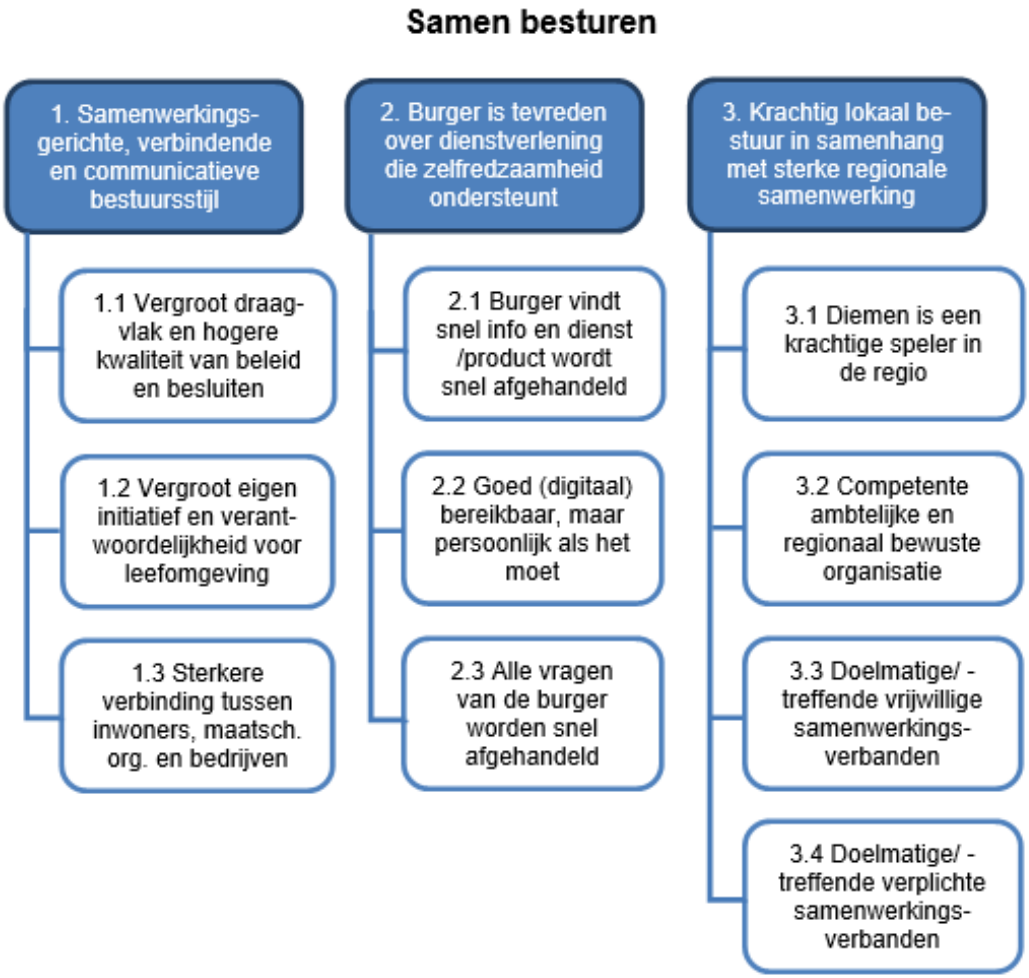

Overzicht ontwikkelingen

Samen besturen	2024	2025	2026	2027
Autonome ontwikkeling				
Doorontwikkeling team P&O	-110	-85	-85	-85
Omgevingswet	-30	-30	-30	-30
Aanbesteding nieuwe accountant	-20	-20	-20	-20
Totaal Autonome ontwikkeling	-160	-135	-135	-135
Nieuwe ontwikkeling				
Datagedreven werken en sturen	-105	-105	-105	-105
Interne dienstverlening	-45	-45	-45	-45
Uitbreiding aantal fractieopvolgers	-10	-10	-10	-10
Raadscommunicatie	-5	-5	-5	-5
Programma Voor en met Diemen	-130			
Totaal Nieuwe ontwikkeling	-295	-165	-165	-165
Eindtotaal	**-455**	**-300**	**-300**	**-300**

Autonome ontwikkelingen

Doorontwikkeling team Personeel & Organisatie
In 2022 heeft het team Personeel & Organisatie van Duo+ (P&O) mooie stappen in haar ontwikkeling gezet. De veranderopdracht voor P&O was zich te ontwikkelen tot business partner: 'een stevige strategische adviespartner voor de DUO-organisaties op het gebied van personeel en organisatieontwikkeling'. Deze veranderende rol van P&O is nodig om P&O ook in de toekomst van waarde te laten zijn.

We zijn gestart met twee klantteams voor vier organisaties. Door de groei van de DUO-organisaties en de daardoor toenemende vragen, heeft het team P&O zich in 2022 inmiddels in drie klantteams georganiseerd: team Diemen, team Uithoorn/Ouder-Amstel en team Duo+.

De doorontwikkeling van team P&O vraagt om een fulltime teamleidersfunctie, daarom is een uitbreiding van deze functie met 0,5 fte noodzakelijk. Ook hebben we uitbreiding van de advies- en recruiterfunctie nodig. De kosten voor Diemen bedragen hiervoor € 60.000 en zijn structureel.

Voor de overige nieuwe P&O-ontwikkelingen nemen we in 2024 € 25.000 incidenteel en € 25.000 structureel op. In overleg met Duo+ en de andere DUO-organisaties bepalen we in een later stadium in welke volgorde de nieuwe ontwikkelingen opgepakt moeten worden. Te denken valt dan aan ontwikkelingen op het gebied van arbeidsmarktcommunicatie, inclusief werkgeverschap, opleidingen en ontwikkelingen, vitaliteit en duurzame inzetbaarheid, integriteit en arbozorg.

Omgevingswet
Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet neemt de beheerlast bij Functioneel Beheer toe. Door de decentralisatie in het ruimtelijk domein, die in de Omgevingswet wordt geregeld, is een nieuwe applicatie nodig voor de verstrekking van omgevingsvergunningen. Deze applicatie is complexer qua inrichting dan de huidige applicatie. Als zodanig kent het dus een hogere beheerlast, daarnaast geldt dat de applicatie de komende

jaren nog flink wordt doorontwikkeld. Zo moet de aansluiting met het landelijke digitale nog (door)ontwikkeld worden.
De eerstkomende jaren is er in het ruimtelijk domein sprake van twee extra systemen: een planvormingssysteem voor Omgevingsplannen en een regelbeheersysteem voor toepasbare Regels (één van de noviteiten onder de Omgevingswet). Het gaat hier om geharmoniseerde systemen waarvan het functioneel applicatiebeheer bij team I&A belandt, die alle applicaties van de gemeente beheert. Wij verwachten 0,5 tot 1,0 extra fte nodig te hebben om deze extra beheertaken adequaat uit te kunnen voeren. Uiteindelijk levert dit voor Diemen een hogere bijdrage aan Duo+ op. De kosten voor Diemen bedragen € 30.000.

Aanbesteding nieuwe accountant
De afgelopen maanden is samen met de andere DUO-gemeenten de aanbesteding doorgelopen voor de accountantscontrole van de jaarstukken. Uit de aanbestedingsprocedure kwam naar voren dat de huidige prijszetting niet toereikend is. Het budget van € 60.000 dient met € 20.000 verhoogd te worden.

Nieuw beleid

Datagedreven werken en sturen
Datagedreven werken
Datagedreven werken en sturen is steeds belangrijker voor gemeenten.Er is een toenemende mate vraag om data te genereren en te ontsluiten. Dit voor gebruik in processen maar ook voor onderbouwing en advisering beleidsvorming.

In 2023 is het team Informatisering & Automatisering (I&A) van Duo+ gestart met het vormen van een Datacluster met 1,5 fte aan data-analisten. Verdere groei van dit Datacluster is noodzakelijk om aan de vraag te voldoen. De verwachting is dat het Datacluster gaat uitgroeien naar ongeveer 4,0 fte. Om aan de groeiende vraag tegemoet te komen is in 2024 de uitbreiding van 1,0 fte voor een data-analist nodig. De kosten hiervoor worden verrekend in de bijdrage die Diemen aan Duo+ betaald. Deze uitbreiding leidt voor Diemen tot een structureel hogere bijdrage van € 30.000.

Programma 'Datagedreven sturen'
Het programma Grip op Sociaal Domein is gestart in september 2021 en had een looptijd tot maart 2023. Gelijktijdig met het programma Grip op Sociaal Domein zijn de gemeenten Ouder-Amstel en Uithoorn gestart met het programma Datagedreven Sturing Sociaal Domein. Het afgelopen jaar is de gemeente Diemen waar mogelijk gezamenlijk opgetrokken met dit programma. Voor 2023 is de wens voor één gezamenlijk programma voor Diemen, Ouder-Amstel, Uithoorn en Duo+ op het gebied van datagedreven sturing.

Door vanaf 2023 te gaan samenwerken, bundelen de organisaties hun krachten en verwachten zij sneller tot resultaten te komen voor alle organisaties. Dit verwachten zij door de resultaten uit beide programma’s uit 2022 te ontsluiten voor alle drie de gemeenten, de (denk)kracht uit de vier organisaties te bundelen en de uitvoeringslast voor de afdeling I&A van Duo+ terug te brengen door te harmoniseren op de randvoorwaarden die datagedreven werken met zich meebrengt.

De kosten voor het programma worden verdeeld onder de DUO-gemeenten. Voor Diemen bedragen de kosten voor de deelname aan het programma een structureel € 75.000.

Interne dienstverlening
Servicedesk Duo+
De formatie van de Servicedesk in Duo+ is sinds 2016 ongewijzigd. In de opstartfase en eerste jaren van Duo+ was dit voldoende vanwege de implementering van een selfserviceportal en de continue aanpak om processen efficiënter in te richten. Gedurende de jaren is de vraag verdubbeld. Dit is het gevolg van de groei van de DUO-organisaties en de steeds verder digitalisering van alle processen. De Servicedesk speelt voor de teams Interne Dienstverlening en het Team I&A een steeds grotere frontofficerol. Hierdoor is de werkdruk hoog. Ondanks het aanpassen van de openingstijden is ingrijpen noodzakelijk. Door de uitbreiding van 1,0 fte verwachten we de dienstverlening op niveau te kunnen houden. Voor Diemen levert dit een hogere bijdrage van € 25.000 op.

Postintake in archief
Door de decentralisatie van de interne controle en de wettelijke verplichting vanuit de archiefwet om strak te sturen op de interne controle op postintake en archief is in 2022 iemand voor 0,5 fte belast met deze taken. Dit is niet toereikend. We krijgen meer post, er zijn veel maatwerkafspraken, en er volgen veel acties uit het zaakgerichtwerken. Het is van groot belang dat de huidige parttime functie wordt omgezet naar een fulltime functie. De kosten voor Diemen bedragen € 20.000.

Uitbreiding aantal fractieopvolgers
Met het toenemende aantal taken en de hoge werkdruk is er bij de gemeenteraad behoefte aan uitbreiding van het aantal fractieopvolgers tot maximaal twee per fractie. Het Reglement van orde is bij raadsbesluit d.d. 1 juni 2023 hierop aangepast.
Fractieopvolgers ontvangen een vergoeding zoals vastgelegd in de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Diemen 2020 van € 1.700 per jaar. Niet elke fractie zal van de verruiming gebruik maken. Uitgaande van zeven fracties zijn de mogelijke extra kosten op jaarbasis maximaal €10.000.

Raadscommunicatie
De raad wil haar communicatie verbeteren om inwoners beter te betrekken bij en te informeren over de lokale politiek. Er is nu geen budget beschikbaar voor raadscommunicatie anders dan dat enkele kleine uitgaven uit het werkbudget van de griffie worden betaald. Met de komst van de plaatsvervangend griffier wordt de communicatie verder geïntensiveerd. Denk aan foldermateriaal, promotie motiemarkt en rubriek ‘Berichten uit de raad’ op de gemeentepagina in het DiemerNieuws. Hiervoor wordt een apart budget van € 10.000 voorgesteld. Het bestaande budget Abonnementen, lidmaatschap en contributies kent jaarlijks een overschot. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 5.000 over te hevelen, zodat feitelijk € 5.000 benodigd is.

Programma Voor en met Diemen
In 2022 zijn we het programma Voor en met Diemen gestart. Dat moet een impuls geven aan de gemeente als dienstbare, mensgerichte en verbindende organisatie. Het programma bestaat uit drie programmalijnen: participatie, communicatie en dienstverlening. In 2022 stelde de gemeenteraad het Ambitiedocument Voor en met Diemen, het Kader voor Participatie en het Kader voor Communicatie vast. Het Dienstverleningskader volgt medio 2023. Voor de uitvoering van de acties uit deze beleidskaders is een programmaplan opgesteld. Het programma had een looptijd tot en met december 2023. Door o.a. de latere start van het programma en de beperkte beschikbaarheid van capaciteit is de resterende looptijd niet voldoende. We kunnen dan niet de nog openstaande acties oppakken en de beloofde resultaten behalen. Het college besloot daarom het programma met een jaar te verlengen t/m 31 december 2024.

Verlenging creëert meer tijd om de acties en projecten uit het programma goed uit te voeren, het programma succesvol af te ronden en de veranderingen binnen de organisatie te borgen voor de periode na het programma.

Voor de verlenging is een incidenteel budget van in totaal € 130.000 nodig. Dat betreft de formatie voor een programmamanager en programmamedewerker voor een jaar (beiden 0,5 fte). Daarnaast is een werkbudget voor uitvoering nodig van € 50.000 om een aantal (grote) projecten uit te voeren. Dan gaat het om o.a. een goede doelgroepanalyse (gekoppeld aan het meer inzetten van lokale netwerken), uitwerking van het uitdaagrecht, de communicatie met specifieke doelgroepen en een handboek participatie.

Financiën

Overzicht ontwikkelingen

Financiën	2024	2025	2026	2027
Gevolgen Jaarrekening 2022				
Opbrengst OZB niet-woningen	350	350	350	350
Totaal Gevolgen Jaarrekening 2022	350	350	350	350
Autonome ontwikkeling				
Oplopende rente	-100	-300	-500	-700
Totaal Autonome ontwikkeling	-100	-300	-500	-700
Nieuwe ontwikkeling				
Energiekosten	-250	-250	-250	-250
Totaal Nieuwe ontwikkeling	-250	-250	-250	-250
Eindtotaal	**-**	**-200**	**-400**	**-600**

Gevolgen Jaarrekening 2022

Opbrengst OZB niet-woningen
Uit de jaarrekening 2022 is gebleken dat de OZB-opbrengsten van niet woningen hoger is dan waar we rekening mee hielden. Het eigenarendeel als het gebruikersdeel kunnen respectievelijk met € 175.000 en € 170.000 verhoogd worden. Oorzaak hiervan is dat de er minder bedrijfspanden leeg staan, en dat de WOZ-waarden meer zijn gestegen dan verwacht.

Autonome ontwikkelingen

Oplopende rente
Langlopende leningen
Voor de financiering van investeringen trekt de gemeente langlopende leningen aan. De laatste jaren konden deze betaald worden uit de ontvangsten van grondverkopen. Daarnaast konden we door het negatieve rentepercentage op kortlopende (kasgeld)leningen voordelig kortlopend geld lenen. Inmiddels zijn de ontvangen gelden voor grondverkoop ingezet voor investeringen en het aflossen van eerder aangegane langlopende leningen. Omdat de rente is gestegen, is kortlopend geld lenen niet meer aantrekkelijk en moeten we langlopende geldleningen aantrekken.

In Diemen zijn we fors aan het investeren. Het banksaldo is niet meer toereikend om deze kosten te financieren en we verwachten geen grote opbrengsten uit grondverkopen. Ondertussen investeren we nog volop (bijvoorbeeld de ondertunneling van het spoor en de verbouwing van De Omval). Om dit te kunnen betalen, hebben we in februari 2023 een nieuwe langlopende leningen aangetrokken. Dit doen we conform de afspraken in het Treasurystatuut.

Risico rentestijging
Het afgelopen jaar is de rente gestaag aan het stijgen en de voorspelling is dat de rente nog verder zal oplopen. Dit heeft gevolgen voor onze financieringspositie. Zowel de rente van kort- als langlopende leningen loopt op. Zo zien we dat de rente van een langlopende

lening in juni 2022 nog met een rentepercentage van 2,08% werd verstrekt en de recent aangetrokken lening uit februari 2023 een rentepercentage van 3,11% kent. Dit houdt in dat we onze behoorlijk rentepercentage ingrijpend moeten aanpassen.

Jaar	Rentepercentage	
	Begroting 2023	Begroting 2024
2024	1,50 %	3,50 %
2025	1,75 %	4,00 %
2026	2,00 %	4,50 %
2027	2,25 %	4,50 %

De rente-aanpassing heeft gevolgen voor de begrote rentekosten van leningen die we moeten herfinancieren en voor nieuwe leningen.
Op basis van onze huidige leningenportefeuille en onze financieringsbehoefte[2]lopen de rentekosten de komende jaren aanzienlijk op. Hieronder de verhoging van de rentebudgetten van de langlopende leningen de komende vier jaar.

2024	2025	2026	2027
€ 100.000	€ 300.000	€ 500.000	€ 700.000

Nieuw beleid

Energiekosten
In 2022 zijn de energietarieven van gas en elektriciteit explosief gestegen. Met name in het derde en vierde kwartaal van 2022 waren de prijzen enorm hoog. Hier hebben we in de begroting 2023 rekening meegehouden door een stelpost van € 150.000 op te nemen.

De laatste maanden dalen de gasprijzen. De markt is onstabiel. Desondanks verwachten we niet dat de gasprijzen zo extreem gaan stijgen als afgelopen jaar. Dit komt mede door de Rijksmaatregelen. De vraag is op welk niveau de prijzen gaan stabiliseren.

Onze gemeentelijke energie nemen we af bij één leverancier 'De Vrije Energie Producent B.V.'. Deze leverancier is destijds naar voren gekomen vanuit een Europese aanbesteding met meerdere gemeenten. Het contract met deze leverancier loopt nog tot 1 januari 2024. Het contract kent geen vaste energieprijzen maar zogenoemde 'klikmomenten'. Vier keer per jaar worden de prijzen voor gas en elektra aangepast aan de op dat moment geldende prijs.

Met meerdere gemeenten hebben we een nieuwe Europese aanbestedingsprocedure gevolgd. Per 1 januari 2024 stappen we over naar de nieuwe leverancier.

In de 2e kwartaalbrief 2024 hebben we een poging gedaan te berekenen wat de gevolgen van de energiecrisis zijn voor ons gemeentelijke energiekosten. Grootste onzekere factor hierin is de prijs, maar ook het verbruik is lastig te bepalen. Vandaar dat we in deze kadernota voorstellen de stelpost van energiekosten met € 250.000 te verhogen tot € 400.000. Hopelijk is er bij het opstellen van de begroting meer duidelijkheid en kunnen we de kosten betrouwbaarder inschatten.

[2] afgeleid van het investeringsplan uit de programmabegroting 2023

Gemeente Diemen

Paragrafen

Paragraaf Bedrijfsvoering 59
Paragraaf Verbonden partijen 63

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen directeur / Gemeentesecretaris : G.T. Wildeman

Rechtmatigheid

In april 2023 is de geactualiseerde 'Financiële verordening 2023 gemeente Diemen' vastgesteld. Nieuw in deze verordening is dat vanaf 2023 het college verantwoording aflegt over de rechtmatigheid. In de verordening wordt naar de paragraaf bedrijfsvoering verwezen voor het vastleggen van de uitgangspunten en rapportagegrenzen voor de verantwoording.

Rapportagegrenzen
In de financiële verordening is vastgelegd dat de raad in de kadernota de rapportagetoleranties en -grenzen vast legt. In deze paragraaf vindt u alleen de rapportering terug. De daadwerkelijke 'Rechtmatigheidsverantwoording' wordt als aparte bijlage opgenomen. Een voorbeeld is bij deze paragraaf toegevoegd.

Bij de verantwoording maken we onderscheid in fouten en onzekerheden. Voor beiden wordt dezelfde verantwoordings- en rapporteringsgrens vastgesteld. De argumenten hiervoor zijn:
1. één grens voor fouten en onzekerheden gezamenlijk is eenvoudiger en begrijpelijker voor de gebruikers;
2. één grens voor fouten en onzekerheden gezamenlijk sluit beter aan bij wat internationaal gebruikelijk is;
3. In de publieke sector is voor de meeste sectoren het onderscheid tussen fouten en onzekerheden al komen te vervallen;
4. Buiten de publieke sector bestaat er geen onderscheid tussen fouten en onzekerheden.

De grenzen liggen vast in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). Vanuit een consultatie met Minister H.G.J. Bruins Slot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is het voornemen het Bado aan te passen op de nieuwe situatie. Voorstel is de percentages als volgt aan te passen:

% van de lasten[1]	Goedkeurend	Met beperking	Onthouding / afkeuring
Fouten en onzekerheden	< 2%	2% - 4%	> 4%

Advies is om de *verantwoordingsgrens op 2%* van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves) vast te stellen conform bovenstaand voorstel.
Advies is om de *rapportagegrens op € 100.000* vast te stellen.
De komende jaren zullen uitwijzen of bijstelling van deze grenzen nodig is. Vandaar ook de keuze om deze percentages jaarlijks in de kadernota vast te stellen. Voorstel is deze grenzen ook voor 2023 vast te laten stellen.

Uitgangspunten rechtmatigheidsverantwoording
Bij de verantwoording over rechtmatigheid wordt gekeken naar negen criteria. Het college legt verantwoording af over alle negen criteria in de jaarrekening[2]. De eerste zes criteria zijn niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze betreffen verantwoording met betrekking tot getrouwheid en rechtmatigheid. Ze komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten. Dit zijn

[1] Dit betreft het percentage van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves).
[2] Zie Commissie BBV, Kadernota rechtmatigheid 2023 (blz. 9 e.v. voor de criteria en bijbehorende toelichting)

het calculatiecriterium, valuteringscriterium, adresseringscriterium, volledigheidscriterium, aanvaardbaarheidscriterium en leveringscriterium.

Daarnaast is er een aantal criteria waarbij de verantwoording specifiek gaat over rechtmatigheid. Deze komen wel tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording:
- begrotingscriterium: de financiële handelingen passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting;
- voorwaardencriterium: voorwaarden in wet- en regelgeving worden nageleefd, zoals subsidievoorwaarden;
- misbruik en oneigenlijk gebruik criterium: er vindt een toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt plaats, met het oog op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

In de artikelen 10, 11 en 12 van de financiële verordening zijn de afspraken over deze criteria vastgelegd.

Voorbeeld modelverantwoording (verplicht)
Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders[3].
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op <*datum*> vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt <*x*>*%* (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op *€* <*x*>.

Bevinding
Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties <*niet*> rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen[4]:
In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

[3] In deze tekst wordt gesproken over college van burgemeester en wethouders, maar deze geldt ook voor gedeputeerde staten van de provincie en het (dagelijks) bestuur van waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. Daar waar gemeente staat, dient ook provincie, waterschappen of gemeenschappelijke regeling gelezen te worden.
[4] De afwijkingen (fouten en/of onduidelijkheden als gedefinieerd in de notitie rechtmatigheidsverantwoording) worden alleen in de rechtmatigheidsverantwoording vermeld indien de door de raad gestelde verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid is overschreden. Op basis van afspraken tussen de raad en het college kunnen afwijkingen die lager zijn dan de verantwoordingsgrens in de paragraaf Bedrijfsvoering worden vermeld.

Wet Open Overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden.

Doel van de wet
De Woo beoogt een transparante en actief openbaar makende overheid. Met dit doel kan het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter worden gediend. De Woo kent daarom de verplichting voor overheden om bepaalde categorieën informatie uit eigen beweging openbaar te maken. Om actieve openbaarmaking structureel en duurzaam te kunnen organiseren is het tevens van belang dat de informatiehuishouding van overheden op orde is. De Woo bevat een algemene zorgplicht om documenten in goede, geordende en toegankelijke staat te houden en schrijft maatregelen voor om digitale documenten duurzaam toegankelijk te maken

Wat betekent dit?
Dat betekent onder andere dat sinds 1 mei 2022:
- er één of meer contactpersonen zijn aangewezen bij wie burgers terecht kunnen met vragen over de beschikbaarheid van overheidsinformatie. De allround juridisch adviseurs van team JZ zijn aangewezen als contactpersonen Woo. De bedoeling is daarnaast dat er een contactpersoon Woo wordt aangewezen waarlangs bewoners, bezoekers en bedrijven het contact hebben met de gemeenten.
- er kortere beslistermijnen gelden voor het afhandelen van Woo-verzoeken (4 weken, met verlenging van 2 weken);
- Wob-verzoeken die vóór 1 mei zijn ingediend en waar nog geen besluit op is genomen, afgehandeld dienen te worden volgens de Woo;

Daarnaast geldt een inspanningsverplichting om informatie over beleid actief openbaar te maken (actieve openbaarmakingsverplichting). Deze laatste verplichting geldt nu nog niet maar wordt stapsgewijs ingevoerd. Hier worden momenteel de voorbereidingen voor getroffen.

Verantwoording over uitvoering van de Woo

Openbaarheidsparagraaf
De Woo bepaalt in artikel 3.5 dat bestuursorganen jaarlijks in de begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo en in de verantwoording verslag doen van de uitvoering van de wet, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Bestuursorganen gaan in de openbaarheidsparagraaf in op de beleidsvoornemens (c.q. behaalde resultaten) met betrekking tot de actieve en passieve openbaarmaking en de verbetering van de informatiehuishouding. Modellen voor de openbaarheidsparagraaf voor de rijksoverheid zijn inmiddels opgenomen in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV)[6]. In de loop van 2022 zal ook in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten een bepaling over de openbaarheidsparagraaf worden opgenomen.

Dit betekent dat voortaan een paragraaf openbaarheid in de jaarrekening en in de begroting worden opgenomen. Met de informatie in deze paragraaf is alvast een eerste aanzet gegeven voor de paragraaf openbaarheid. Deze wordt de komende jaren verder doorontwikkeld. In eerste instantie zullen we ons richten op kengetallen over de aantallen Woo-verzoeken en de doorlooptijd van de afhandeling. Bij het opstellen van deze kadernota

is deze informatie nog niet voorhanden. Wij verwachten in de Programmabegroting 2024 een eerste opzet te presenteren.

Paragraaf Verbonden partijen

Algemeen directeur / Gemeentesecretaris : G.T. Wildeman

Sturing op verbonden partijen

In de 'Financiële verordening 2019' is vastgelegd dat met ingang van de Kadernota 2021 de mate van sturing wordt vastgelegd in de kadernota. De mate van sturing is gebaseerd op de nota 'Sturing op verbonden partijen 2017'.

Voor de mate van sturing zijn onderstaande mogelijkheden, met de kanttekening dat we de vastgelegde taken binnen de betreffende gemeenschappelijke regeling laten prevaleren boven de taken zoals deze zijn gekoppeld aan de verschillende risicoprofielen. Het kan dus zijn dat jaarstukken en de begroting van een verbonden partij ter zienswijze aan de raad worden voorgelegd, ondanks dat er sprake is van een 'laag' risicoprofiel.

Risico-profiel	Mate van sturing	Kaderstellende taak	Controlerende taak
Hoog	Intensieve	- Nog hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen; - Er wordt een actieve kaderstellende dialoog tussen *raad*, *college* en verbonden partij georganiseerd door bijvoorbeeld de directie van de verbonden partij uit te nodigen.	- Het *college* legt tussentijds verantwoording af aan de *raad* over de verbonden partijen
Gemiddeld	Uitgebreide	- Het *college* legt de begrotingen van de verbonden partijen ter zienswijze aan de *raad* voor; - Hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen.	- Het *college* bespreekt alle p&c-documenten van de verbonden partij voorzien van ambtelijk advies; - Het *college* legt tussentijds verantwoording af aan de *raad* over de verbonden partijen.
Laag	Regulier	- Het *college* bespreekt de begroting van de verbonden partij met ambtelijk advies; - In de begroting in de paragraaf Verbonden partijen is het actuele risicoprofiel, de mate van sturing en de eventuele aanvullende sturing opgenomen; - Jaarlijkse bijeenkomst waarin risicoanalyses verbonden partijen worden besproken tussen *college* en *raad*.	- Het *college* bespreekt de jaarrekening van de verbonden partij met ambtelijk advies; - In de jaarrekening legt het *college* verantwoording af aan de *raad* over de verbonden partijen; - Actieve informatieplicht: bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen informeert het *college* de *raad*.

De wijze van sturing wordt bepaald aan de hand van het risicoprofiel.

<- Financieel risico ->			
Hoog	Gemiddeld	Hoog	Hoog
Gemiddeld	Laag Gemeentebelastingen Amstelland Groengebied Amstelland Openbare Gezondheidszorg Amstelland (OGZ) Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland Ombudsman Metropoolregio Amsterdam	Gemiddeld Duo+ Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied Stichting RIJK Amstelland-Meerlandenoverleg Metropoolregio Amsterdam	Hoog
Laag	Laag Bank Nederlandse gemeente N.V. Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek Gemeentelijke gezondheidsdienst (Veilig thuis) Vervoerregio Amsterdam	Laag Meerlanden N.V.	Gemiddeld
	Laag	Gemiddeld	Hoog
	<- Strategisch risico ->		

Op basis van het risicoprofiel wordt voor 2024 de volgende sturing per verbonden partij aangehouden.

Mate van sturing	Naam verbonden partij
Intensieve sturing	-
Uitgebreide sturing	Duo+
	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
	Stichting RIJK
	Amstelland-Meerlandenoverleg
	Metropoolregio Amsterdam
Reguliere sturing	Meerlanden N.V.
	Gemeentebelastingen Amstelland
	Groengebied Amstelland
	Openbare gezondheidszorg Amstelland
	Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
	Ombudsman Metropoolregio Amsterdam
	Bank Nederlandse Gemeente N.V.
	Sociale recherche Gooi en Vechtstreek
	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (Veilig thuis)
	Vervoersregio Amsterdam

Gemeente Diemen

Bijlagen

Totaaloverzicht gevolgen jaarrekening per programma 67
Totaaloverzicht autonome ontwikkelingen per programma 68
Totaaloverzicht nieuw beleid per programma 71

Totaaloverzicht gevolgen jaarrekening per programma

Gevolgen Jaarrekening 2022 & Risico's	2024	2025	2026	2027
Sociaal				
-	-	-	-	-
Totaal Sociaal domein	-	-	-	-
Veilig				
-	-	-	-	-
Totaal Veilig	-	-	-	-
Inkomen en armoede				
-	-	-	-	-
Totaal Inkomen en armoede	-	-	-	-
Vrije tijd				
-	-	-	-	-
Totaal Vrije Tijd	-	-	-	-
Onderwijs				
-	-	-	-	-
Totaal Onderwijs	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling				
-	-	-	-	-
Totaal Gebiedsontwikkeling	-	-	-	-
Leefomgeving en klimaat				
-	-	-	-	-
Totaal Leefomgeving en klimaat	-	-	-	-
Verkeer				
-	-	-	-	-
Totaal Verkeer	-	-	-	-
Samen besturen				
-	-	-	-	-
Totaal Samen besturen	-	-	-	-
Financiën				
Opbrengst OZB niet-woningen	350	350	350	350
Totaal Financiën	350	350	350	350
Totaal structurele gevolgen - Jaarrekening 2024	**350**	**350**	**350**	**350**

Totaaloverzicht autonome ontwikkelingen per programma

Autonome ontwikkeling	2024	2025	2026	2027
Sociaal				
Kostenontwikkeling jeugdzorg	-1.400	-1.400	-1.400	-1.400
Uitvoering Wet inburgering	-90	-90	-90	-90
Uitvoering Wet inburgering (dekking vanuit Rijksbijdrage)	90	90	90	90
Opvang ontheemden	-90	-90	-90	-90
Wonen	-50	-50	-50	-50
Kwaliteitsbewaking Jeugd/Wmo	-30	-30	-30	-30
Diemen voor elkaar (Welzijn Diemen)	-10	-10	-10	-10
Maatschappelijke Opvang en Beschermd wonen	-	-	-	-
Totaal Sociaal domein	-1.580	-1.580	-1.580	-1.580
Veilig				
Veiligheidsregio	-95	-95	-95	-95
Totaal Veilig	-95	-95	-95	-95
Inkomen en armoede				
-	-	-	-	-
Totaal Inkomen en armoede	-	-	-	-
Vrije tijd				
-	-	-	-	-
Totaal Vrije tijd	-	-	-	-
Onderwijs				
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt bij schoolverlaters	-40	-40	-40	-40
Totaal Onderwijs	-40	-40	-40	-40
Gebiedsontwikkeling				
Omgevingswet	-265	-265	-265	-265
Casemanager Vergunningen	-80	-80	-80	-80
Casemanager Vergunningen (Dekking)	80	80	80	80
Meldpunt op basis van de Wet Goed Verhuurderschap	-20	-20	-20	-20
Woonruimteverdeling	-	-30	-30	-30
Totaal Gebiedsontwikkeling	-285	-315	-315	-315

Autonome ontwikkeling	2024	2025	2026	2027
Leefomgeving en klimaat				
Tegemoetkoming Rijk 2023-2030	640	640	640	640
Aanpak transitievisie warmte	-360	-360	-360	-360
Uitvoering isolatieopgave	-100	-100	-100	-100
Circulaire economie	-95	-95	-95	-95
Communicatie en Participatie Energie- en klimaatbeleid	-85	-85	-85	-85
Ontwikkeling onderhoudscontracten Groen	-50	-50	-50	-50
Wijkgericht onderhoud	-110	-110	-110	-110
Ontwikkeling afvalstoffenheffing (Uitgaven)	-960	-960	-960	-960
Ontwikkeling afvalstoffenheffing (Inkomsten)	960	960	960	960
Totaal Leefomgeving en klimaat	-160	-160	-160	-160
Verkeer				
-	-	-	-	-
Totaal Verkeer	-	-	-	-
Samen besturen				
Doorontwikkeling team P&O	-85	-85	-85	-85
Omgevingswet	-30	-30	-30	-30
Aanbesteding nieuwe accountant	-20	-20	-20	-20
Totaal Samen besturen	-135	-135	-135	-135
Financiën				
Algemene uitkering	-	-	-	-
Oplopende rente	-100	-300	-500	-700
Totaal Financiën	-100	-300	-500	-700
Totaal autonome ontwikkelingen	**-2.395**	**-2.625**	**-2.825**	**-3.025**

Autonome ontwikkelingen - incidenteel	2024	2025	2026	2027
Sociaal				
Doorstroommaatregelen wonen 'Van Groter naar Beter'	-20	-	-	-
Totaal Sociaal	-20	-	-	-
Veilig				
-	-	-	-	-
Totaal Veilig	-	-	-	-
Inkomen en armoede				
Bijzondere bijstand	-90	-	-	-
Totaal Inkomen en armoede	-90	-	-	-
Vrije tijd				
-	-	-	-	-
Totaal Vrije tijd	-	-	-	-
Onderwijs				
-	-	-	-	-
Totaal Onderwijs	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling				
Woonruimteverdeling	-60	-	-	-
Steunpunt Wonen Diemen	-25	-	-	-
Totaal Gebiedsontwikkeling	-85	-	-	-
Leefomgeving en klimaat				
-	-	-	-	-
Totaal Leefomgeving en klimaat	-	-	-	-
Verkeer				
-	-	-	-	-
Totaal Verkeer	-	-	-	-
Samen besturen				
Doorontwikkeling team P&O	-25	-	-	-
Totaal Samen besturen	-25	-	-	-
Financiën				
-	-	-	-	-
Totaal Financiën	-	-	-	-
Totaal autonome ontwikkelingen - incidenteel	**-220**	**-**	**-**	**-**

Totaaloverzicht nieuw beleid per programma

Nieuwe ontwikkelingen - structureel	2024	2025	2026	2027
Sociaal				
-	-	-	-	-
Totaal Sociaal	-	-	-	-
Veilig				
Extra inzet bijzondere opsporingsambtenaren	-70	-70	-70	-70
Totaal Veilig	-70	-70	-70	-70
Inkomen en armoede				
Beleid Participatiewet, Armoede en Schulden	-75	-75	-75	-75
Brede inzet op problematiek jongeren	-50	-50	-50	-50
Experiment met meer bijverdienen naast bijstandsuitkeringen	-	-	-	-
Totaal Inkomen en armoede	-125	-125	-125	-125
Vrije tijd				
Gezond en Actief Leven Akkoord	-	-	-	-
Totaal Vrije tijd	-	-	-	-
Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	-	-	-	-390
Totaal Onderwijs	-	-	-	-390
Gebiedsontwikkeling				
Markt	-30	-30	-30	-30
Wet versterking Regie op de Volkshuisvesting	-40	-40	-40	-40
Wet versterking Regie op de Volkshuisvesting (Dekking)	20	20	20	20
Totaal Gebiedsontwikkeling	-50	-50	-50	-50
Leefomgeving en klimaat				
-	-	-	-	-
Totaal Leefomgeving en klimaat	-	-	-	-
Verkeer				
-	-	-	-	-
Totaal Verkeer	-	-	-	-
Samen besturen				
Datagedreven werken en sturen	-105	-105	-105	-105
Interne dienstverlening	-45	-45	-45	-45
Uitbreiding aantal fractieopvolgers	-10	-10	-10	-10
Raadscommunicatie	-5	-5	-5	-5
Totaal Samen besturen	-165	-165	-165	-165
Financiën				
Energiekosten	-250	-250	-250	-250
Totaal Financiën	-250	-250	-250	-250
Totaal overig nieuw beleid - structureel	**-660**	**-660**	**-660**	**-1.050**

Nieuwe ontwikkelingen - incidenteel	2024	2025	2026	2027
Sociaal				
Tweede fase uitbreiding jongerenwerk (Welzijn Diemen)	-100	-100	-	-
Loket aanvraag lokale voorrang	-	-	-	-
Totaal Sociaal	-100	-100	-	-
Veilig				
-	-	-	-	-
Totaal Veilig	-	-	-	-
Inkomen en armoede				
Uitbreiding Stadspas voor kinderen	-325	-165	-	-
Totaal Inkomen en armoede	-325	-165	-	-
Vrije tijd				
-	-	-	-	-
Totaal Vrije tijd	-	-	-	-
Onderwijs				
-	-	-	-	-
Totaal Onderwijs	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling				
-	-	-	-	-
Totaal Gebiedsontwikkeling	-	-	-	-
Leefomgeving en klimaat				
-	-	-	-	-
Totaal Leefomgeving en klimaat	-	-	-	-
Verkeer				
-	-	-	-	-
Totaal Verkeer	-	-	-	-
Samen besturen				
Programma Voor en met Diemen	-130	-	-	-
Totaal Samen besturen	-130	-	-	-
Financiën				
-	-	-	-	-
Totaal Financiën	-	-	-	-
Totaal overig nieuw beleid - incidenteel	**-555**	**-265**	**-**	**-**

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
Bado	Besluit accountantscontrole decentrale overheden
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
boa's	bijzondere opsporingsambtenaren
CDOKE	Regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid
CEP	Centraal Economisch Planbureau
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
IHP	Integraal Huisvestingsplan
MOBW	Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen
P&O	Personeel & Organisatie
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
ROB	Raad voor het Openbaar Bestuur
SDW	Stichting Welzijn Diemen
VrAA	Veiligheidsregio
vsv	voortijdig schoolverlaters
Woo	Wet open overheid
Wvrv	Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting

Raadsbesluit en Moties en amendementen

Raadsbesluit